

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Dr. Thaly Kálmán ünneplése.

Méreteiben impozáns, lefolyásában lelkes, szép ünnepség volt az, amelyet az elmúlt két napon Debrecen város közönsége s a debreceni függetlenségi és 48-as párt rendezett dr. Thaly Kálmán tiszteletére.

A Rákóczi-kor nagy történetíróját, a függetlenségi eszmék legkiválóbb harcosát és Debrecen város első politikai kerületének huszonöt év óta parlamenti képviselőjét ünnepeltük dr. Thaly Kálmánban.

A legszebb szál virág volt ez a debreceni ünnepség ahhoz a gyönyörű bokréta-hoz, amelyet egész Magyarország kötözgetett össze az elismerés, a kiváló író és politikus iránti nagybecsülésük és szeretet friss virágaiból, a legüdébb babérlevél volt ez az ünnepség az őt megillető babér koszorúhoz.

A dr. Thaly Kálmán hazafiúi és történetírói érdemei iránti elismerés ünnepélyes megnyilatkozásának legszebb ténye az a 40,000 koronás alapítvány letétele volt, amelynek gyümölcseit majd azok a tudomány-szomjas szegény sorsu ifjak fogják élvezni, akik a létesítendő debreceni egyetem hallgatói lesznek s akiknek a tudományok iránti szeretét az a Thaly alapítvány fogja ápolni évszázadokon keresztül.

Érbe önthetik majdan a nagy történetíró alakját, de minden ércnél maradandóbban fogja megőrizni az ő emlékét az irodalomtörténet tanításai mellett ez a tudományos alapítvány.

Nevéről neveztek el egy, a debreceni Rákóczi-utcára vezető utcát. Nem valami diszes, forgalmas utca ez, de ott van a Rákóczi-utca közelében s Thaly érdemeit fogja hirdetni mindenha.

Az ünnepségek lefolyásának egyéb részletei igen gazdagok voltak lélekemelő jelenetekben. Mikor például a banketten megjelent dr. Thaly Kálmán s az asztaloknál ülő közönség mint egy parancsszóra felállott s lelkesen éljenzett, bizony bizony nem egy embernek eresz-

kedtek könnyeseppek a szempilláira. És később, mikor a cigánymuzsika mellett az egész közönség, élén az ünneppel elénekelte az „Isten áldd meg a magyart.

Általában az egész ünnep arról tett biztosságot, hogy Debrecen közönsége, független polgárai teljes tudatában vannak dr. Thaly Kálmán érdemeinek, hogy nagy és változhatlan szeretettel ragaszkodnak hozzá és azzal a nagybecsülő elismeréssel, amelyet a Rákóczi-kor legelső történetírója, a függetlenségi eszmék egyik legönzetlenebb vezér harcosa általában és az egész ország részéről megérdemel.

A jubileumi ünnepekről tudósítunk az alábbi részletes tudósítást közli:

A város díszközgyűlése.

Tíz óra után már ünnepi képet nyújtott a városháza környéke. Díszmagyar ruhás urak vonulnak fel a közgyűlési terembe, hol ezuttal egyetlen szék sem maradt gazdátlanul.

A város tisztikara, Wessprémy Zoltán főispán és Kovács József polgármesterrel élén, a polgármesteri szobában gyülekezett össze. A tanácsnak legtöbb tagja díszmagyarban volt, köztük Oláh Károly is, a Thaly-ünnep előkészítésének lelke, ki nehéz feladatát a legdicséretreméltóbb pontossággal s tapintatossággal töltötte be.

Maga Thaly Kálmán a polgármesteri fogadó szobában foglalt helyet. Fekete seelyem díszmagyar volt az öreg uron, aki feltűzte az ünnepi alkalomra összes kitünőbb érdemrendjeit is.

Fél tizenegy után pár perccel nyitotta meg a közgyűlést Wessprémy főispán, telt széksorok előtt. A jelenvolt bizottsági tagok nevét felesleges közölnünk, mert akkor a bizottság teljes névsorát kellene adnunk.

Díszmagyarba öltözködve voltak jelen: Wessprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly, Király Gyula és Körner Adolf tanácsnokok, dr. Dóczy Emil városi alügyész, Porubszky Jenő táblai elnök, Lestyán Ador, ján, a közjegyzői kamara elnöke, Kovács Gyula alispán, dr. Czeglédy Mihály vármegyei főügyész, Pákozdy Sándor vármegyei főjegyző, Oláh Károly tanácsnok, dr. Boldizsár Kálmán rendőrfőkapitány, dr. Szűts Miklós törvényszéki elnök, dr. Gajzágó Béla ítélőtáblai tanácselnök, Kőlcsey Sándor táblalabíró. Feketében: Hegedűs István törvényszék bíró, Uhlarik Béla üzletvezető, dr. Bacsinzky Vladimir h. üzletvezető, Eissmann Oszkár h. pénzügyigazgató, Krausz Vilmos dr. főrabbi, ig Jászay Rezső igazg., Kazinczy Gábor táblalabíró, Csath Sándor postafőnök, Materny Lajos ág. ev. főesperes, Dienes

Barna igazgató, Géressy Kálmán tankerületi főigazgató, dr. Kardos Albert tanár és író, dr. Haendel Vilmos főiskolai rektor, Könyves Tóth Kálmán lelkész, Serly Ede iparkamarai alelnök stb.

E részben meghívott vendégeken kívül a törvényhatósági bizottságnak mintegy kétszáz tagja jelent meg a közgyűlésen. A karzatot díszes hölgyközönség töltötte meg.

Az állami tisztviselők országos egyesületét Kazinczy Gábor táblalabíró, a helyi középiskolákat számos tanár képviselte.

Wessprémy Zoltán főispán a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A városi tanácsnak folyó évi március havában tartott ülésében határozatképpen kimondatott, hogy dr. Thaly Kálmán, a város díszpolgárát, a debreceni első választó kerületnek 25 év óta országos képviselőjét, a Rákóczi-kor nagy nevű történetíróját, II-ik Rákóczi Ferenc, Tokoly Imre és kibujdosott társai hamvainak hazaszállítása főtenyezőjét, akkor, amikor 6 25 éves jubileumi ünnepére Debrecenbe jön, a város őszinte szeretettel és nagyérdemeinek megfelelő kitüntetéssel kívánja fogadni. — Ezzel a városi tanácsi határozatal, — a városi törvényhatósági bizottsági tagok sorából — e mellett a város szellemi életének előkelőségeiből alakított nagy bizottság közösen megállapodott abban, hogy ennek a jubileumi ünnepségnek keretében Debrecen sz. kir. város törvényhatósága egy rendkívüli díszközgyűlést tartson, amelyen a Thaly Kálmán érdemeit méltatva ez a közgyűlés a Debrecenben létesítendő protestáns egyetem javára az 6 nevére egy alapítványt tesz és ezzel ezt az ünnepélyt és az 6 nevet örökre emlékeztetéssé teszi. — M. ndnyájunk közös óhajtatásának felel meg a mai díszközgyűlés, amelynek egyedüli tárgya a nagy történettudós díszpolgárunk iránt érzett tiszteletünknek ismételtén kifejezésre juttatása, hálánknak némiképpen való lerovása.

Az ünnepelt férfi érdemeinek részletes méltatása, a mai ünnepi szónok feladatát, és pedig kedves feladatát fogja képezni, én tehát nem akarok a nagy férfi érdemeivel részletesen foglalkozni, csak rövid szavakban hazafiúi igaz örömmel adok kifejezést a felett, hogy nekem is szerep jutott ebben a szép ünnepségben és hogy én is egyik tényező lehetek azon magasztos határozathozatalnál, amelyet ez a közgyűlés fog meghozni, amely — így vagyok meggyőződve épp oly megtisztelő az ünneplésre, mint Debrecen városára!

Szívesen üdvözlöm a bizottság tag urakat és tisztelt vendégeinket és a tanács erre vonatkozó javaslatát egyhangú elfogadásra ajánlva, a közgyűlést megnyitom. (Éljenzés.)

Thalyt meghívják.

Vecsey Imre főjegyző ekkor előterjesztette a több, mint száz bizottsági tag aláírásával benyújtott indítványt, a tanács határozati javaslatával együtt. Eszerint a város,

Szombatom lesz

a Vasas juniális az e célra remekül feldíszított nagyerdei doboz pavillonban. Zene: **Magyari Testvérek** teljes zenekara.

A hölgyek kedves kis meglepetésben fognak részesülni.

mint ismeretes, 40,000 koronás Thaly ösztöndíj-alapítványt tesz, melynek kamatait a debreceni egyetem legkitünőbb előmenetelű hallgatói fogják élvezni. Azonkívül a Kasza-utca a Thaly Kálmán-utca nevet veszi fel. A tanács javaslatára a közgyűlés ez indítványt egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

A főispán kihirdetvén az eredményt, küldöttséget kért fel Thaly meghívására. A küldöttségnek Szabó Kálmán orsz. képviselő vezetése mellett Márton Imre, Dr. Tüdős János, Komlóssy Artur, Kertész Mihály, Török Bálint és Dicsőfi József voltak a tagjai.

Mikor Thaly belépett, harsány éljenriadal reszketette meg a termet. Az egész közgyűlés, mint egy ember állott fel s maradt állva, míg az ünnepele nem ült. Csak nehezen csillapult le ezután is a taps és éljenzés.

Tnalyt a főispán a következő beszéddel üdvözölte:

A főispán üdvözlő beszéde.

Méltóságos Uram!

Debrecen sz. kir. város Törvényhatósága abból az alkalomból, hogy a város első választókerületét méltóságod egy negyedszázad óta képviseli és most ennek emlékét jubileumi ünnepélyvel ünnepli meg ez a város. Ünnepi díszközgyűlésre gyűlt össze. Ezen ünnepi díszközgyűlés Méltóságod nagy érdemeit méltatván, hogy maradandó emléket biztosítson e mai szép napnak, egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Méltóságod nevére a Debrecenben létesítendő protestáns egyetem javára 40,000 koronás ösztöndíj-alapítványt tesz; — elhatározta továbbá, hogy a választókerületnek egyik utcáját — amely választókerületet Méltóságod 25 év óta dicsősegesen képviseli, — Méltóságod nevével fogja elnevezni.

Hazafiúi örömmel hozom ezt Méltóságod kegyes tudomására és kérem, hogy az erre vonatkozó megszövegezett határozatot, — amelyet a főjegyző ur szíves lesz felolvasni, — meghallgatni méltóztassék. (Eljenzés.)

Vecsey Imre főjegyző erre újból felolvassa a hozott közgyűlési határozatot, melynek Thaly érdemeire hivatkozó részeit zúgó éljenzés követte nyomon.

A határozat kihirdetése után Nagy Zsigmond dr. törvényhatósági bizottsági tag emelkedett szólásra, a következő gyönyörű beszédet mondván el:

Dr. Nagy Zsigmond üdvözlő beszéde.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Mélyen tisztelt ünnepele férfiul!

Nekem jutott ez a felette megtisztelő szerencse, hogy Méltóságodat debreceni képviselőségének 25-éves jubileuma alkalmából Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának közgyűlése nevében mély tisztelettel és igaz szeretettel üdvözölhetem.

Örömmel vállalkoztam ennek a tisztnek a teljesítésére, mert úgy gondolkodtam, hogy ahol a száj a szívnek teljességéből szólhat, ott nagyon könnyű a szónoknak a dolga, mert ha nem is tud mindent úgy kifejezni, a mint érzi: erőt ad szavának az őszinteség az igazság, amelyből minden mondata fakad, amely egész beszédét áthatja.

Még is most, mikor e rám nézve olyan kedves feladat teljesítését megkezdem, úgy érzem, hogy kevés az én erőm annak méltó elvégzésére és gyöngék a szavaim mindnyájunk szívét átható ünneplő érzések hű kifejezésére.

25 esztendeje immár, hogy a Gondviselés Méltóságodat ide vezérelte miközben, hogy magára vállalja ennek az ős magyar

városnak, ennek az Isten félelmében hazaszeretettel, puritán erkölcsökben nagyra nőtt civitásnak az országgyűlési képviselőt. És ennek a folyamán a szeretetnek és tiszteletnek az a köteléke, mely a város polgárságát Méltóságodhoz fűzi, nem csak hogy egy pillanatig meg nem lazult, hanem évről-évre, napról-napra szilárdabbá és szorosabbra vált.

Mikor 25 esztendővel ezelőtt debreceni képviselővé lett Méltóságod, — bár már akkor is nagy név és kiváló honfiai erények birtokosa volt, — csupán városunk első választó kerülete, abban is a polgárságnak csak a függetlenségi 48-as párthoz tartozó része vallotta igazsággal a magáénak: míg ma, egy negyed százados összetartozás után ez az egész város annak minden rendű és rangú összes polgársága büszkeséggel tekint föl Méltóságodra, mint mindnyájunk őszinte tiszteletének és nagyra becsülésének érdemes tárgyára.

Szokatlan, majdnem csodaszamba menő jelenség ez a mi hazánkban, ahol a köztéren való szereplés még a legszeplőtlenebb jellemek és legönzetlenebb hazafiak számára is csak vérző töviseket szokott teremni. Példánélkül való mi közöttünk, magyarok közt, kiket a politikai véleménykülömbőség nem mint más — elvet vallo testvéreket, hanem mint ádáz gyűlölettel egymásra törő ellenfeleket szokott pártokra szaggatni; példánélkül való, — ismételem, — hogy valaki, akinek annyira kifejeződött politikai meggyőződése van, aki elveinek megvalósításáért vas következetességgel küzd és az egyenes utról senki kedvéért se jobbra, se balra le nem tér: politikai ellenfeleit jóbarátjaivá, őszinte tisztelőivé, rendíthetetlen híveivé varázsolja át.

Ezt a nagy csodát hozta létre Méltóságod az alatt a 25 esztendő alatt, amelynek lezárultát és ujszázad negyedbe átforduló pontját örvendező szívvel ünnepli ma egész városunk!

Azonban, ha közelebről szemléljük Méltóságodnak a lefolyt századnegyedben végzett nagy alkotásait ezt a csodás változást mégis természetesnek kell tartanunk. Hisz nem mult el egy esztendő sem anélkül, hogy korábban nyert baberaihoz újabb korszakot ne szerzett volna! Életének nagy és felséges célja volt a Rákóczi-kor történetének teljes felderítése és a számkivetésben elhunyt bujdosó tejedelem, a dicső II-ik Rákóczi Ferenc hamvainak a haza szent földjébe visszajuttatása. A gondviselés abban a kevés embernek engedett boldogságban részesítette Méltóságodat, hogy mind a két célját elérhette, mind a két vágyát vált-hatta!

A Rákóczi korszakot tárgyaló örökbecsű történelmi művei immár a nemzet köztulajdonává lőnek és a magyar nemzeti szabadság és állami függetlenség oroszlan szívével védelmezőinek, II-ik Rákóczi Ferenc és Thokóli Imre dicső fejedelmeknek „idegen hazában” porladozott esontjai immár az „édes hazá”-nak szerető anyai keblén pihennek és a magyar nemzetnek örökre teljesülhetetlennek vélt buzgó óhajtsái Méltóságodnak lankadást nem ismerő küzdelmei árán dicsőséges megvalósulásra jutottak.

De nem kisebb jelentőségű Méltóságodnak az a sikere sem, melyet néhány évvel ezelőtt aratott, mikor a tulságig kiélesedett politikai küzdelmek közepette bölcsességével békességet teremtett a harcoló felek között s rövididőre megkönnyebbülés és nyugalom érzetével töltötte el a honfi szíveket.

Ilyen élet, ilyen küzdelmes élet, ilyen sikereiben gazdag élet természetesen varázsolta el a szíveket és ellenálhatatlan erővel vonzotta Méltóságod felé még azokat is, akik előbb más politikai párt hívei voltak. Így lett Méltóságod Debrecen I-ső választó

kerületének képviselőjéből lassanként az egész város szeretett képviselőjévé, mert a dicső elveinkben rejlő nagy erő mellett főképen a Méltóságod hódító hatalmának köszönhető, hogy az I-ső kerület után előbb a második utóbb a harmadik választó kerület is az alá a zászló alá esküdt, amelyre hazánk teljes politikai függetlenségének a kivívása és biztosítása van elerendő célul felirva.

Ennek a sikerekben olyan gazdag 25 esztendőnek a lezárultát és új század negyedbe átforduló pontját ragadta meg e nemes város polgárságának törvényes képviselője kedves alkalmul arra, hogy Méltóságod iránt való elmulhatlan tiszteletének, elfogyhatatlan hálájának olyan törvényes határozatokkal adjon kifejezést, amelyek meg egyfelől teljes hűséggel fejezi ki a ma élő nemzedék érzését és gondolkodását, másfelől századok múlva is hirdetni fogják Méltóságodnak hazafiúi nagy erényeit s nemes példájának követésére sarkalják az utánunk támadó nemzedékeket.

Határozatunk két részből áll. Az első rész elrendeli, hogy annak a hön remélt, várva várt kornak az egész folyamára a midőn városunk legnagyobb büszkesége anyagi és szellemi felvirágzásának legfőbb forrása és örök biztosítéka ősi kollégiumunk, az Isteni Gondviselés kegyelméből és a nemzeti kormány kötelesség teljesítése következtében rég megérdemelt egyetem rangját elérjék, annak a debreceni egyetemnek mind a négy fakultásán tíz-tíz ezer koronás alapítvány tétessék kiváló tanuló ifjak ösztöndíjával, hogy mind a négy ösztöndíj-alapítvány örökidőkig a „Thaly Kálmán” nevet viselje. Azt akarjuk ezzel, hogy az a név, amelyet Méltóságod sok sok erénye halhatatlanná tett, legyen örök hálának évről-évre megújuló kegyeletes megemlékezésnek a tárgya ebben a mi városunkban, ebben a mi főiskolánkban, e közt a mi tösgyökeres magyar volta mellett is európai tudományosságra áhító ifjúságunk között!

Igy véltük legillőbb alakban leróni hálánk és tiszteletünk adóját a buzgó református ember, a nagy magyar író, az európai hírű tudós, a bölcs politikus, az önzetlen hazafi iránt.

A Rákócziak korának feltámasztója; a bujdosó fejedelmek száműzött esontjainak kegyeletes hazaszállítója, legyen a maga életének nagyszerű példájával, minden akadályt lebíró kitaró munkásságával, elért nagy sikerei után is esorbitatlanul megőrzött puritán jellemével, legyen örök időnkig való nevelője e város tösgyökeres magyar tanulóifjúságának.

Határozatunk második, már szerényebb, de az előbbivel ugyan abból a tiszta forrásból fakadó része az, hogy városunk első választó kerületében, a Péterfián részen fekvő Kasza-utcának nevezett utca hívassék mátol fogva „Thaly Kálmán-utca”-nak.

Hogy épen ezt az utcát választottuk ki arra a tisztességre, hogy eszentul Méltóságod nevét viselje és hirdesse, azt is komoly megfontolással, nyomós okok alapján eselekedtük. Ez az utca abban a város részben van, amelynek Méltóságod immár egy negyed századon át hön szeretett országgyűlési képviselője és a Péterfián át összekötő a Rákóczi-utcai rész a Bethlen-utcai részzel és eképen mintegy példázza azt a törhetetlen kapcsolatot, amelybe a Thaly Kálmán neve a magyar polgári és vallás szabadság legbuzgóbb védelmezőjével, a Bethlenek és a Rákócziak nevével össze forott,

De más szempontból is meggondoltan választottuk ki ezt az utcát, mert ez épen a Méltóságod ideje alatt fejlődött elhagyatott és disztelen zugból szépen rendezett modern utcává és csodálatos módon, mint egy városunk miniatúr képeinek tekinthető, amennyi-

magyar mángorló, magyar kerti feoskendő, magyar kerti lóca és magyar jégszekrény, porosz facsaró, mosó és vajköpülő gép

SESZTINA LAJOSNÁL

Debreczen, Piac-utca 23.

ben mostani törzsökös polgársága között a tudomány, a művészet, közgazdasági tevékenység, a kereskedelem, az ipar és a földművelés egyaránt képviselve van.

Tisztelettel és szeretettel kérem Méltóságodat, fogadj szívesen Debrecen sz. kir. város Törvényhatóságának ezeket az egyeztetési leveleket hozott határozatait.

Nem fényesek, nem csillogók az azokba rejlő kitüntetések, de tán értékessé teszi őket az, hogy miként az igaz gyöngy a tenger fenekén terem. Ugy ezek a puritán szívek mélyén az érzelmek szent hevében fogantak s magoknak az érzelmeknek önkéntes felbuzdulása hozta felszínre is őket.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Mélyen tisztelt ünnepelt férfi!

A legeszményibb polgári állam, Athenae, a maga legnagyobb fiának, Miltiadesnek, aki hazáját a tiszteres ellenség ellenében dicsőségesen megvédelmezte, legnagyobb jutalmul azt a szerény kitüntetést határozta, hogy mikor abban a csarnokban, mely a nemzet okulására emeltetett, a marathoni dicső csatát lefestették, a tíz vezér között a Miltiades képét állította elsőnek, amint buzdította polgártársait.

Ugyan ezt cselekedjük ma mi is. Oda állítjuk Thaly Kálmán éremét marandóbb képét a mi művelődésünk csarnokába és a jövő nemzedék okulására ezt írjuk képe alá: Imhol az ember!

Fogadj Méltóságod Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága közgyűlésének szíves üdvözlését a jelenre és legjobb kívánatait a jövőre.

A magyarok Istene sokáig és boldogan éltesse!

Percekig tartó lelkes éljenzés kísérte a szónok hatalmas és mindvégig teljes hatású beszédét s számosan sereglettek Nagy Zsigmond dr. köré, ki nemcsak szép beszédet mondott, de szépen is mondta el azt.

Az éljenzés lecsillapulta után az ősz kuruc emelkedett szólásra. Éljenzés, majd általános és áhitatos figyelem között, a helyesléstől és tapstól sokszor meg-megszakitva, a következő beszédet mondta:

Thaly Kálmán beszéde.

Igen Tisztelt Városi Diszközgyűlés!

Valóban a boldogság, a megnyilatkozott szeretet ennyi kitűnő jele között olyan meghatottságot érezek szívemben, hogy megerősítésben kerül azon érzelmeket csak gyengén is kifejezni, amelyek keblemet eltöltik Debrecen város közönségének polgárságának csekélységem iránt megnyilatkozott szeretete és tisztelete iránti hálaimat.

Egy tudós, egy közéletben szereplő férfiúnak, politikusként szíves jutalma nem lehet, mint a mindenkor törhetetlen hazafiságot bizonyított törvényhatósága részéről iránta megnyilatkozott szeretetnek megnyilvánulása.

A fejedelmek által adott csillogó kitüntetések elenyésznek, a polgárság szeretete által nyújtott babér megett.

Az az ember, aki a közéletnek szenteli életét, ha az isteni gondviselés kegyelme megengedi, hogy köztevékenységét hosszabb időre nyújthassa, — fenségesebb jutalmat nem kívánhat, nem várhat soha semmiből, mint a nép szeretetének megnyilatkozásából. Minden országban áll ez, de Magyarországon legkivált áll; hiszen visszautalva 400 éves történelmünkre, megdönthetetlen tényként áll az, hogy ez a nemzet sok keserűség, sok vihar kiállítására volt praedestinálva és sajnos legtöbbször azokból szenvedett hosszú időn keresztül, — ahonnan boldogulását kellett volna várnia; — de ez a nemzet nem hagyta el magát, fajszeretét és a független önálló magyar állameszme iránti rajongó, rendíthetetlen lelkesedését.

Sokszor volt alkalmam nagy Európának nagy nemzetbeli fiai között p. o. az úgynevezett Kisázsiaiág kiterjedő Albert-rend és

ennek tagjai között — a magyar kérdéssről beszélgetni, akik csudálkoztak azon, hogy a magyar nemzet miért nem tartja dicsőségének beolvadni a nagy germán fajba.

Hát tölem telhetőleg iparkodtam megmagyarázni azt, hogy a germán faj nem volna olyan nagy, ha mi nem védelmeztük volna az ázsiai barbárok ellen az ő civilizációjukat, holott magunknak is a legnagyobb háborúságok között kellett civilizálódnunk, haladnunk, — pedig úgy haladtunk némely téren, hogy a nagy német nemzetet is megelőztük, amint ezt történeti adatok bizonyítják és bebizonyítottam én is. — És efféle vitatkozás közben jól esett hallanom p. o. a szabad Schweicz fiainak szavait, akik jelen voltak, mellém állottak és azt mondták: „Ennek az urnak igaz van! Igaza van a magyar nemzetnek, hogy nem akar beolvadni se a germán, se a szláv nemzetbe.”

Az isteni gondviselés megtartotta ezt a nemzetet, mely testével és vérével mozdította elő a civilizációt abban való részvételével, annak tovább fejlesztésével.

Ilyen gócpont volt Debrecen, ahol a magyar szellem nyilatkozott meg és amely azeurópaikulturának legjelentékenyebb elveit ismertette meg s igyekezett azokat megvalósítani.

Debrecen város polgárait illeti meg a büszkeség és dicséret, hogy a reformáció első főiskoláját a város építette fel. hogy virágzik ez a főiskola, több mint 300 év óta, disze nemcsak ennek a városnak, de az egész országnak, sőt jól ismert iskola egész Európa előtt is.

Amely nemzet, amely város ilyen tényekre hivatkozhatik, azt a várost én nem féltetem.

Igen tisztelt Diszközgyűlés!

Ezen alkalommal 25 évre lehetne visszapiantanom. Nagy idő, sok eseménye volt! Bőséges tárgyaim volnának amikre kiterjeszkedhetnék hosszú beszédben, másrészt azonban szívemet Debrecen polgársága iránt való hálának olyan magas foka hatja át, hogy ezek a hála érzelmek kitörni kívánnak, sőt még több anyagot szolgáltatnának nekem mint az imént említett 25 év eseményének rövidleges felsorolási.

25 éve mult annak, mint méltóztatott említeni, hogy a közéletben és az irodalom terén már nem egészen ismeretlen személyem Debrecen város polgársága által abban a megtisztelő meghívásban részesült, az I-ső választó kerület részéről, hogy a polgári bizalom legnemesebb jelével mandátumokkal kívántak megtisztelni és meg is tisztelték.

Igen jól emlékezem még a kollégium udvarán tartott programbeszédemre; mert jól megdölgöndve mondtam a mit mondtam. Tudtam, hogy nyílt szívű, egyenes jellemű, becsületes, kálomista nép közé jövök, aki magam is nyílt szívű, őszinte magyar kálvinista családból születtem és neveltettem: abban bízom, hogy egyformák lévén, megfogjuk egymást érteni. És ez a 25 év azt bizonyítja, hogy nem csalódtam mikor Debrecen város választó polgárságának legmélyebb érzelmeit, szeretetét megnyerni sikerült. És ez engem nagyon, de nagyon büszkévé tehetne, de csak annyit mondok teljes szerénységgel, hogy talán-talán Debrecen város polgárai sem csalódtak az én csekélységembe, legalább ez a mai ünnepély ezt fényesen igazolja.

Mondtam, elbizakodottá lehetnék annak tudatában, de hát megöszült fejjel, sok tapasztalattal tudom, hogy mi egy ember még nálamnál százszor erősebbek, jelesebbek és nemesebbek is: por, hamu és por szem a nemzetek és az emberiség történetében. Az elbizakodottságot, az önteltséget mindenkor nevelésnek tartottam.

Mély alázattal mondok hálát az isteni gondviselésnek, hogy engemet eszközül felhasználni méltóztatott arra, hogy részese, és talán részben kivívója is lehessen ezen

körülményeknek, amelyekre az imént célzás történt. A dicsőséges nagy fejedelem hamvainak hazahozatala, hogy sikerült, nem az én érdemem, csak csekély mérvben.

Én csak kötelességemet teljesítettem, mint törhetetlen kuruc, aki talán legjobban ismertem az ő nemes jellemét. Csak azaz érdemem, hogy a felélesztett tüzet elaludni nem engedtem, 33 esztendőn keresztül élesztettem a hazafias törvényhatóságok támogatásával.

Az ország minden részéből, amikor kellett Erdélyből, a mikor kellett Felső-Magyarországból, amikor kellett az Alföldről, vagy a Dunántúlról jöttek, mint egy intésre, az ország törvényhozásához a kérvények, a melyek alkalmat adtak nekem arra, hogy újra meg újra, százszor is újra felszólaljak ez ügyben. Életemnek céljaul tűztem ki, hogy annak a nagy embernek, annak a dicső fejedelemnek, a hazaszeretet ideális eszményképének, — amikor őt az elhivatnyult nemzedék egy gyalázatos törvénnyel bélyegezte meg, amit a nagy fejedelem isten káromlásnak nevezett, az 1715-iki törvényt kitöröljük a törvénykönyvből, mint annak szégyen foltját és így méltó elégtételt adjunk annak a nagy férfúnak, akinél nagyobb nem volt soha, akinél többet a magyar nemzetért nem áldozott soha senki. Mert én ismerem őt és most már ismerik mások is. De volt idő, mikor alig néhányan ismerték, valódinak kivált; mert az Aulich irány és fizetett bérenc tollak osztrák sárral kenték be azt a felséges jellemet; amely sarat első kötelességem volt lemosni és a maga tündöklő valóságában, ragyogó igazságában állítani a nagy magyar nemzet elé. Ezt kötelességből tettem, mert miután az ő fényes jellemének, nagyságának megismérésére jutattam, beleestem én is a Rákóczi szeretet búvkörébe, amely szeretetnek hatása alatt annyi százan letek száműzöttek és vértanúk. Ettől kezdve nem birtam szabaddulni attól a gondolattól, hogy amennyire az én gyenge erőmtől telik, legalább az utókorral az én édes magyar magyar nemzetemmel megadatam az elégtételt, amelylyel a nagy fejedelemnek tartozik? Az isteni gondviselésnek tartom, hogy ezt kieszközölhettem, mert valóban nagy dolog volt. De segített az isteni gondviselés, segített, mert igaz ügyet szolgáltam! Egy érdemem van, hogy ernyedetlenül és kiatartással szolgáltam.

De ez érdem még ekkor sem az enyém első sorban. Az érdem első sorban Debrecen városának I. választó kerületi polgáraié, mert ha ők nem adják a debreceni mandátumot kezembe, nem lett volna módom, hogy újra meg újra szóvá tegyem a parlamentben a magam ügyét.

A végső pillanatban még békességet is csináltam, amelynek következménye, jutalma volt a fejedelmi kegy, az április 18-iki királyi átirat: feleletül a május 10-iki békességre, hogy a nagyfejedelem hamvai hazahozassanak. Elő kellett készíteni a 40 éves írói munkássággal, de különösen az 1903-iki nagy Rákóczi ünnepséggel a hangulatot, amelyeket megtartottak az egész országban Pozsonytól—Brassóig, Máramarostól—Zimonyig és megtartottuk itt is, ezen városháza udvarán is.

Végig viharzott a Rákóczi kultusz imádata az egész országon és végre meggyőződött a bécsi udvar is, hogy ennek eleget kell tenni, a mint hogy a legfélségesebb ur maga mondotta, hogy tudja, hogy ez a magyar nemzet összeségének óhajta és eltökélte, hogy a nemzet óhajta és engedni fog, csak a legelső komoly alkalmat várta kereste.

Ennek nevezte a március 10-iki meglepetést szült kiegyezést és ennek jutalmul engedte, hogy a nagyfejedelem hamvai hazahozassanak, informálva lévén, hogy annak a kibékülésnek egyik szerény szerzője más jutalmat nem fogadhat el, mint azt, amelynek életét szentelte.

A „Debreczen“-szálloda

ujonnan berendezett kerthelyiségében **Ma este KISS PISTA** teljes zenekara hangversenyez.

Tisztelettel

KOVÁCS ALADÁR vendéglős.

Kegyes vonás volt a koronás királytól szive vonalmára hallgatni és a családi, hagyományos politikával szakítva, a Habsburgok zászlóját Rákóczi emléke előtt meghajtani. — Ennek a nagy erkölcsi momentumnak én éreztem is a súlyát és az országos függetlenségi párt nevében a párt egyhangú köszönetét én voltam szerencsés tolmácsolni Ó Felségének.

De megengedte az isteni gondviselés, azt is, hogy ezt a királyi határozatot végre is hajthassam. A magyar nemzet háláját tolmácsoltam a török szultán Ó felsége előtt személyesen, az uralkodó köszönetével együtt és mint az országos küldöttség feje kaptam a szultán Ó felségétől olyan választ, amely a magyar nemzet nagyrabecsüléséről tanuskodik és amely a küldöttség minden tagját kitüntetésekkel halmozta el. A magyar nemzet iránti rokonszenvet megpecsételte ezen válasz és az a kitüntető szíves fogadtatás, amelyben ott részestülünk. Igaz, hogy a magyar parlamentet képviseltem és képviseltem Ó felséget is, aki már előzetesen tudta és helyeselte a szultán Ó felségéhez intézendő feliratunkat. A magyar nemzet igaz háláját fejeztem ki a török uralkodó előtt.

A nemzetben pedig megnyilatkozott a hazaszeretet és a nemzeti hősök hamvai iránti hálának és hódolatnak oly fenséges nyilatkozata, amelyet, hogy láttam, életem boldogságának és büszkeségének tekintek. Amint Orsovától Budapestig, onnan pedig Kassáig és Késmárkig végéig járhattam és végig nézhettem, amely jelenetekben felszólalásaimmal valamelyes csekély részem nekem is volt, életem boldogságául tekintem.

Mindezekért azonban a hálát Debrecen városának polgárai elé rakom le, mert ha engem mandátumokkal meg nem tisztelnek, csupán irodalmi működéssel nem lett volna hatalmam ezt a dicsőséges eredményt elérni. Ezért tisztelettel és igaz szeretettel viszonzván a szeretetnek és tiszteletnek azon meghatározó fenséges jeleit, rakom le a dicsőséget azok lábai elé, akik nekem eszközöket adtak arra, hogy a nemzetet ezzel a dicsőséges öröm ünnepel meglegyem, amelynek híre és dicsősége az egész Európát bejárta, sőt még azontul is, mert még Amerikából is kaptam és érkeznek folyton az elismerő levelek. Szép gyűjteményt fogok hátrahagyni ezekből az utókor számára. A nemzet idealizmusát, gondolkodást látta az egész külföld, az egész világ abban, hogy Rákóczi és bujdosó társai hamvainak hazahozatalát ilyen lelkes ünnepeléssel ülte meg.

Ha visszatekintek a 25 évre, még egy pár, talán állandóbb érvényű dologra is — emlékezhetném vissza; eltekintve attól, hogy természetem mindig kedves kötelességem volt, hogy a függetlenségi eszméket tölem telhetőleg, minden alkalommal propagáljam, gyenge erőm, tehetségem szerint.

Abban az időben, mikor még a nemzeti hadseregnek honvédséggé vállandó ügyét, alig ismerte valaki, bizony Debrecen város képviselőjének, úgy szólván, egyedül kellett a honvéd ügyeket szóba hozni, vitatni és előtérben tartani, hogy a honvédség nemzeti szelleme fenntartassék. Más ügyekben is, a várost érdeklő ügyeket is, amint tölem telhetőleg, kedves kötelességem volt támogatni.

Közbejött a millenáris idő, amikor — Debrecen talán nem fogja elfeledni — hogy az ő képviselőjének indítványára a főrendiház hozzájárulásával is, küldetett ki a regnikoláris deputáció, amely az országnak általam megjelölt, történelmileg nevezetes pontjain állította fel a hét millenáris emléket: Árpád és a honfoglalók emlékét, ott a Brassó Cenk felett, ahol a honfoglaló magyar kard először pihent meg; a nyitrai Zoborhegyen, az elűzött szláv fejedelem székhelyén; a dicsőséges Pannonhalmán a római kultúra romjai felett uralkodó szép hegytetőn, a magyar művelődés első bölcsőjén; az első magyar országgyűlés területén, Pusztaszeren; továbbá Dévény ormain, Zimony váránál szintén állítottatott fel emlék; ide tettem Árpád alakját, a leeresztett karddal egyik kezében és az ország címerével a másikban; a leeresztett kard, annak jeléül, hogy a honfoglalás nagy műve be van végezve, de aki bántani meri ezt a hazát, azzal szemben a kard újra kirepül hüvelyéből.

És a turul madár az ország kapujánál, Attila kardjával csőrében, hogy az idegen is lássa, hogy nem Ausztriában, hanem Magyarországon van.

Ezek a hosszú időre emelt, emlékek amelyeknek megvalósítása az én, az Önök, szerény képviselőjének szolgálatai közé tartozik, fenn fognak állni hosszú időközön keresztül, talán ezer évig is, amikor már mindnyájan porladozni fogunk.

Meg kellett ezekről emlékezni, mert ezekkel is az én választóimnak akartam dicsőséget szerezni.

Nem akarok képviselői multamról beszélni. Hogy talán utolsó nem voltam, azt hirdeti az országos függetlenségi párt kitüntető tisztelete, amellyel az Önök szerény képviselőjét tette már hosszú évekkel ezelőtt a párt tiszteletbeli elnökévé. Tehát gyalázatot nem hoztam e tekintetben sem Debrecen városára.

Azonban mindezek, bár rövid vonásokban érintve is, csekélységek ahhoz, hogy teljes mértékben visszaszolgálhattam legyen Debrecen város I. kerületi választóinak, Debrecen város polgárságának azt az igaz őszinte szeretetét, ragaszkodását, amelyben csekély személyemet részesítette és a mai napon hivatalosan, tudomásomra hozott igazán nagyszabású és kitüntető intézkedéseket. Legforróbb hálám fogadják azért mindnyájan, azért a nagylelkű határozatukért, amellyel a debreceni — adja Isten mielőbb létesítendő protestáns egyetemnek mind a négy fakultására a legszorgalmasabb hallgatók részére az én szerény nevemet viselő, nagylelkű, nagyszabású és nagyszegű alaptörvényt méltóztattak tenni. Thaly Kálmánt, a magyar író — bizony 52 esztendeje, mióta nyilvánosan az írói pennát forgatom, 43 éve, mióta a magyar tudományos akadémiának tagja vagyok — szebb kitüntetés nem érhetne volna. — Szebb jutalom magyar író, komolyan buvárdoktót nem érhet, mint az a nemes gondolat, amely ebben az intézményben van kifejezve. Nem győzöm a szavakat és nem győzöm a kifejezést érzelmeimnek forró hálájára, amit érzek akkor, amikor látom a magasztos tény, amely csaknem példa nélkül áll ebben az országban. Hiszen igaz, hogy a képviselői jubileumok nem valami sürűek, mert nagy ritkaság az, hogy 25 évig egy választó kerületet egy képviselő képviseljen megszakítás nélkül, alig van rá 3—4 példa. Még nagyobb ritkaság ez ellenzéki kerületnél, mint amilyen a debreceni, amely pedig mindig az ellenzéki vezér kerületek egyike volt. — De könnyű volt nekem ez a képviselés annyiból, mert mögöttem állottak az én lelkes választóim, ők tettek engem képviselővé, én csak kötelességemet teljesítettem. Övék az érdem.

Továbbá azon második, részemre szintén nagy és becses kitüntetés, hogy ugyanezen választó kerületnek egyik utját, amely a választó kerületnek két fiserét köti össze, az én szerény nevemről méltóztatnak elnevezni.

Ép oly jól esik ez, mint annak a másik igazi régi kuruc városnak intézkedése, második Rákóczi Ferenc nagyfejedelmünk leg-erősebb oszlopának, Ersekújvár közönségének kitüntetésére, amidőn azt az utcát, amely azon háztól indul ki, ahol a nagyfejedelem megszállani szokott, nevezte el Thaly Kálmán utcának, hogy a hűséges iródeák mellette legyen a nagy és felséges fejedelemnek. Ezt a gondolatot eszembe jutatta ez a jelen határozat.

És én a legmélyebb hálával köszönöm és borulok le az igen tisztelt diszközgyűlés előtt ezért az intézkedésért is.

Mondom — nemesebb jutalom, szebb hála, nem érhet magyar tudóst, magyar író köztéren szereplő magyar hazafit, mint a polgárok részéről jövő jutalom, a törvényhatóságok jutalma, mert ezek az ország védőbástyái, ezek tartották fenn minden időben a magyar hazát.

Ilyen jutalmakban, ilyen szép és ritka jutalmakban részesített engem Debrecen város nemes közönsége. Még ha nem mondanám is, tudják Önök, hiszed ismernek már hogy szívem legforróbb háláját magammal a sirba fogom vinni, amely talán nem messze van már.

Fiatal koromba, fekete hajjal, fekete szakállal vállaltam feladatot és ime most megöszült hajjal, szakállal, törődött, öreg, beteg testtel állok Önök előtt. De biztat az a tudat, hogy a polgári kötelességet úgy a függetlenségi eszme iránt, mint Debrecen iránt iparkodtam tölem telhetőleg a magyar önálló állameszme szolgálatában hiven teljesíteni. Önök ítéljenek e felett, én csak forró hálám mondhatom újra, hogy mai nemes tettükkel már iteltek is. A mikor szavakba nem foglalható forró köszönetem, igaz és mélyen érzett hálám adom jelét: újból legmélyebb hódolatomat teszem le az igen t. diszközgyűlés színe elé. (Hosszan tartó lelkes éljenzés.)

Márton Imre, pártunk elnöke emelkedett ezután szólásra, a következő indítványt terjesztvén a közgyűlés elé:

Kötelességemnek vélek eleget tenni, midőn kifejezésre juttatom azt a vágyamat, hogy ezek a ma történtek váljanak közkinésé, amint Thaly Kálmán szintén az egész hazának közkinésévé képezi.

Ennélfogva bátor vagyok indítványozni, méltóztassék elrendelni, hogy ennek a ma lefolyt bizottsági diszközgyűlésnek jegyzőkönyve, egész terjedelmében, az elhangzott szónoklatok szó szerinti közlésével kinyomassék és ne csak a bizottsági tagoknak, hanem a társ törvényhatóságoknak is megküldessék. (Eljenzés.)

A közgyűlés az indítványt egyhanguan magáévá tette. A főispán a határozat kihirdetése után a diszközgyűlést bezárta.

A jelen voltak ekkor, Thaly Kálmánnal élükön, a városháza udvarára vonultak, hol az e célra készített emelvényen helyezkedtek el. Itt Letzter József fényképész két főlvetelt készített az ünnepeltről s az ünnepelőkről. Külön fényképfelvétel készült Thalyról s a polgármesterről, amint a város ötfogatán bevonulnak a bandériumtól kísérve.

A bankett.

Délben két órakor 300 terítékű bankett volt a Bika dísztermében, hol a város társadalmának minden rétege képviselve volt. A megjelent előkelőségek közül a következőket sikerült feljegyeznünk: Szabó Kálmán, Benedek János, Thaly Ferenc, Papp Elek, Justh János, Irsay József, országgyűlési képviselők, Weszprémy Zoltán főispán, Kovács Gyula alispán, Kovács József polgármester, továbbá a város és vármegye teljes tisztikara. Ott voltak még Porubszky Jenő táblaelnök, dr. Gajzágó Béla tanácselnök, Gróf Ferenc prépost plébános, Márton Imre, Ujfalussy József kórházi igazgató, dr. Varga Lajos, Galánffy János közjegyző, K. Tóth Kálmán lelkész, Géressy Kálmán a Csokonai kör elnöke, Dienes Barna, Somossy László, Bárdos Géza, Jászay Rezső kegyesrendi rendfőnök, dr. Kőrössi Kálmán, dr. Oláh Miklós, Losonczy Almos vármegyei főorvos, Medgyaszay Miklós, Végh Gyula rendőrfőkapitány, Jeney Miklós kapitány, dr. Horvay Róbert, Karay Sándor főgimnáziumi igazgató, dr. Kardos Albert, K. Kiss József, dr. Szűcs Miklós törvényszéki elnök, Csanak János, Csanak József, Váczy János, Kaszanyitzky Andor, Török Bálint, Dicsőffy József lelkész, Komlóssy Arthur, dr. Tóth Kálmán, Kertész Mihály, Tüdős János dr., Rásó Gyula ny. alispán, Materny Lajos főesperes, Papp János g. kath. esperes stb.

Midőn Thaly kevéssel két óra után a Rákóczi-induló hangjai mellett a terembe lépett, a közönség sorából hatalmas éljenvihar üdvözölte az ünnepeltet, ki az asztalfőn foglalt helyet. Mellette jobbról Weszprémy Zoltán főispán, balról Kovács József polgármester foglalt helyet.

Igen kellemesen érintette úgy az ősz Thalyt, mint a jelenvöltoakat, hogy a cigány zenekar az egész ebéd alatt Rákóczy korabeli nótákat játszott.

A peceszényél Kovács József polgármester Thalyra emeli poharát, oda állítja őt, mint a hazafiasság, a hazaszeretet gyakorlásának példányképét. Felemlíti, hogy mit tett Thaly nemzeti irány győzelméért, amit bizonyít Rákóczi hamvainak hazahozatala.

Márton Imre a függetlenségi és 48-as párt nevében köszönti fel Thalyt, mint a 48-as eszmék törhetetlen harcosát. Hálát kell adni a gondviselésnek, mondja, hogy nekünk

adta Thaly Kálmánt. Méltatja Thaly Kálmán működését, melyet hosszú éveken át változatlan kitarással, rendíthetetlen meggyőződéssel a haza javára folytatott. Mint politikust, kiválóan és olyannak ismeri, ki egész politikai világot teremtett, megszerezvén a nagy harcok idejében az áldást hozó békét. Élteti Thalyt, hogy minél tovább haladjon azon az uton, mely Magyarország függetlenségének és boldogulásának eszménye áll.

Utánna Sinka Sándor, főgimnáziumi tanár a függetlenségi eszmék törhetetlen harcosát, élteti Thalyt.

Óriási eljenzés között állott fel szólásra Thaly Kálmán; Tik mindnyájan tanúi vagyunk annak, hogy mily meghatottságtól remegő hangon alig találtam szavakat, megköszönni azt az ünneplést, melyben a város közönsége talán méltatlanul megilletett.

Programom 25 év alatt csupán egy volt. — A program nem gallér, hogy azt változtatni lehetne, nem gombház, mely, ha leszakad, lesz más — hanem becsületes embernek megmáshatatlán politikai hitvallása. Ehez ragaszkodtam 25 éven keresztül, mint a debreceni első választókerület képviselője. — Amely eredményeket eddig elértem politikai pályámon, ezennel visszarakom ezen érdemeket választóim elé, akik lehetővé tették, hogy csekély munkásságomat a haza, az alkotmány javára fordíthattam. Hálát ad a Gondviselőnek, hogy megengedte érnie ezen jubileumot. (Hosszantartó eljenzés.)

Az vagyok, aki voltam 1882-ben, az igaz, hogy testben megrokkantva, de lélekben ugyszólván megifjodva. A kuruc nem török meg soha. A fejedelmi kitüntetéseknek sokkal nagyobbra becsüli a polgárok összességének bizalmát, kitüntetését. Kívánja, hogy Debrecenben minél előbb föllendüljön a kulturának hatalmas intézménye, a harmadik tudományos egyetem. (Eljenzés.)

Kovács Gyula alispán Kossuth Ferenc, Papp Elek a város első kerületének választó polgárára emeli poharát.

Irsay József képviselő szintén a választókat köszönti fel. Azt mondja, hogy 1867-ben csupán 7-en voltak a megtépett zászló mellett, de azóta az eszme testet öltött és most már 260-an állnak rendíthetetlenül a zászló mellett. Fogadást tesz, hogy a zászló mellett a végsőkig kitartanak.

Varga Lajos a betegsége miatt az ünnepélyen meg nem jelenhető Bakonyi egészségére emeli poharát.

Ezután Thaly Kálmán asztalt bontott, mire a cigányzenekar a Himnuszt játszotta. Az egész közönség felállott és a lelkesedés hangjával énekelték el együtt az „Isten áll meg a magyart”. Ezután lassanként oszladozni kezdett a közönség, melynek nagy része Thalyval élükön az erdőben lezajlott népünnepélyre kocsizott ki.

Üdvözlő táviratok.

Dr. Thaly Kálmán, a jubileum alkalmával az egész ország közéletének vezérfői üdvözöltek. Az üdvözlők sorában testületek, magánosok, városok is részt vettek.

Az üdvözlő táviratokat szövegében itt adjuk:

Rozsnyóról.

Édes atyám ércalakja mellől küldöm legmelegebb és baráti üdvözlőmet a Rákóczi-kor nagy historikusának

Kossuth.

Kunszentmiklósról.

Legszívesebb szerencse kívánstait és hazafias üdvözlőmet jelenti régi hived és tisztelőd.

Daranyi Ignác.

Budapestről.

Lélekben ott vagyok az ünneplőkkel szeretettel, ragaszkodással kíván minden jót régi tanítványod.

Justh Gyula.

Érsekújvárról.

Nemes ünnepélyükön, melyen Thaly Kálmán városuknak diszpolgárát, a kitűnő hazafit, kiváló magyar történetírót s ritka politikai karaktert képviselőségének 25-éves évfordulóján annyi szeretettel oly méltán ünneplik a számos tisztelgők sorában mi

érsekújváriak is helyt kérünk esedezővén Debrecen polgárságával a magyarok Istenéhez, hogy hirneves képviselőjükkal az 50 éves forduló már a független szabad hazában ünnepelhessek. — Miklóská Aladár, Érsekújvár polgármestere.

Rozsnyóról.

Debrecen közönségét hűségéért, melylyel téged nagy történetírónkat nemzetünk egyik büszkeségét egy negyed századon át hiven követett, téged pedig atyai barátom a mi szeretetünk és tiszteletünk tárgyát a mai napon tisztelettel üdvözöl

Szterényi.

Budapest.

A szép jubileum alkalmával fogadd szívesen az én szívből jövő üdvözlőmet s tarts meg továbbra is jóakaratu barátságodba

idősbb Rakovszky István.

Rozsnyóról.

A Rákócziak egyik városából a Kossuth-szobor mellől szívünk egész melegével üdvözölünk Debrecen városával politikai frigvednek negyedszázados ünnepén Héderváry Lehel, Putnok Mór, Kubik Gyula, Várady Károly, Szász József, Hódy Gyula, Martos Gyula, Kovács Ernő, Szatmáry Mór, Szentiványi Árpád.

Budapestről.

Sokáig legyél még Debrecen ékessége, pártunk büszkesége

Rátkay László.

Csömödrről.

Kit e sikeres élet Rákóczi szelleme a nemzeti hálája, kegyelete kísért, annak én csak hosszú, boldog életet kívánhatok, de azt szíveimből kívánom

Illés képviselő.

Karcagról.

25 éves képviselőséged örömnepélye alkalmából melegen üdvözöl

Madarász Imre.

Budapestről.

Hazafias lelkesedéssel üdvözölöm Debrecen negyedszázados képviselőjét, a haza büszkeségét.

Desseffy Arisztid, képviselőházi tanácsos.

Pozsonyból.

Alólírottak a pozsonyi Toldy-kör nevében a legmagyarabb történetírót, körünk nagynevű elnökét, a legmagyarabb város ünnepeltjét 25 éves képviselői jubileuma alkalmával, szívük melegével üdvözlik, de köszöntik Debrecen szabad királyi városát is, amely egy negyed századon keresztül mindig megtudta becsülni és érteni azt a nagy kincset, melyet méltóságod fenkelt szellemű és kristálytisztá jellemű egyéniségében megtalált. Vívát ad multos annos. — Kitűnő tisztelettel

Dr. Pávai, Braunsteiner, alelnökök, Loerk, főjegyző.

Budapestről.

Méltóságodnak, nemzetünk büszkeségének örömnepében hódolattal adózunk

Csiki Kálmánné és családja.

Abbázia.

Kedves bátyám! Szeretett városom ünnepélyében, mely irántadi való tiszteletben összpontosul, — részt nem vehetek. A távolból küldöm üdvözlőmet. Az Isten tartson meg erőben, egészségben, hazánk üdvére és Debrecen javára sokáig. Rokoni szerető hived

Zádor Lajos.

Budapest.

Debrecennek hazafias, tudományos, érdemekben gazdag képviselőjét, negyedszázados jubileuma alkalmából meleg szeretettel és igaz tisztelettel üdvözlik a nemzeti muzeum nevében

Szalay Imre, Fehérváry László, igazgatók.

Budapest.

A debreceni ezüst menyegzőt szívvel, lélekkel ünneplem az egymásra méltán büszke, hű házastársakra. Debrecen városára és nagy képviselőjére isten minden áldását kérem.

Némethy Károly, miniszteri osztálytanácsos.

Pécs.

Fogadd konstantinápolyi honfitársaid forró üdvözlőjét a mai emlékűnnephez. Isten tartson meg a hazának még sokáig.

Jankó Miklós, főkonzul.

Bálint Imre,

a magyar egyesület elnöke.

Thaly Kálmán a függetlenségi körben.

Tegnap délután öt órakor a függetlenségi párt lelkesedéssel ünnepelte Thaly Kálmán képviselőnkét. A kör helyiségét zsufolással megtöltötte a függetlenségi párt vezetősége és a polgárság, akik hatalmas eljenzéssel üdvözölték a pártkörbe megérkező Thaly Kálmánt, aki Thaly László, Papp Elek és Just János képviselők társaságába érkezett.

Az előcsarnokban Thalyt B Nagy János körelnök fogadta. Szép beszédben kiemelte, hogy ő is egyike azoknak, akik 25 év előtt Thalyt képviselővé választották. Már akkor is olyan embert kerestek képviselőül, akinek neve és ereje van és ezt a férfit Thalyban megtalálták.

Bent a teremben Márton Imre a függetlenségi párt elnöke magas szárnyalású beszédet mondott.

Márton Imre beszéde.

A beszéd a következő:

Mélyen tisztelt diszelnökünk és elvtársam!

Mérleg áll előttem. Egyik serpenyőjében az országos, sőt világhírű történetírót látom, ki irodalmi műveiben a hazaszeretnek s önfeledőzásoknak legeszményibb tiszta forrását nyújtja az utókor részére. Másik serpenyőben az országgyűlési képviselőt, az államférfit, ki a multnak tükréből, az ok és okozat összefüggéséből felismerve a közelgő vihart, veszélyeztetett alkotmányunk, függetlenségünk várának bástyáin a védők ellenálló képességét a lángoló lelkesedés erejével hatványozta.

A két serpenyő nyugodt egyensúlyban van. Két egyenlő araszos váll tartja. Két váll közti fej azé a dr. Thaly Kálmáné, ki 1906 október óta nem csupán nagy történetíró, nem csupán — mint maga szokta mondani — iródeákja a többi nagy fejedelmek, hanem történet alkotója is, mert aki a nagy bujdosó történetéhez a befejező epochát, a hazatérést s méltó fogadtatást a sorstól kikeresztakolta.

Ime ezt a férfit, kinek érdemét csak a saját másik érdeme tudja egyensúlyban emelve tartani, kiért, mint valaha Homérosz a városok versengenek, hogy diszpolgárúkká választassák, ezt a férfit választottuk meg 1882 május 10-én városunk első kerületi képviselőjévé. Bizony mondom jobban nem választhatunk.

És midőn halát adunk az egek urának, hogy 25 éven át megtartotta dr. Thaly Kálmánt, alkotmányunk megmentésének s biztosításának gondviselősszerű harcosát, egyúttal buzgó kérjük a mindenhatót, tartsa is meg dr. Thaly Kálmánt hazánk s városunk javára minékünk, kik őt, a függetlenségi eszméknek kitartó bajnokát el nem muló igaz szeretettel büszkeséggel s rajongással övezzük körül.

Eljen dr. Thaly Kálmán.

A szép gondolatokkal telt kimagasló üdvözlő beszédet hatalmas eljenzéssel fogadta a polgárság, melynek lecsillapultával Thaly Kálmán meghatottan emelkedett szólásra.

Thaly Kálmán beszéde.

Egy negyed század szeretete — ugymond — fűzi ehhez a polgársághoz. Én hű voltam a függetlenségi eszméhez, Önök én hoztam. Programmot mindig megtartottam. Azon az alapon állok most is, mint akkor (Eljenzés.)

Nem akar ebből magamnak érdemet csinálni, csak szavát tartotta meg és kötelességét teljesítette. Könnyű főnnállani a nagy nemzeteknek, amelyek befelé is teljesen egységesek. Mi kicsiny nemzet vagyunk és nálunk sok a belső ellenség. Utolsó nemzeti fejedelmünk, a nagy Rákóczi Ferenc régen porladozik. Uralkodó házuk is idegen, a dinasztia nek be kell látnia, minő kincs van ebben a nemzetben és erre kell támaszkodnia. **A dinasztia minden tagjának magyarrá kell lennie.** (Zajos éljenzés.)

De most, ha főhercegek idejönnek sokszor nem akarják nyelvünket beszélni; „tartomány nyelvet nem beszélünk.“ Pedig ugyanolyan arányban viseljük az udvartartás költiségeit. Mostoha sors, mostoha helyzet. És ez a nemzet még sem lett antidinasztikus. Mint történetíró még örömmel is kötelességének tartja ezeket a nehézségeket felemlíteni. Mi törvényeinket megtartjuk és követeljük a personális uniót. (Zajos éljenzés.)

Ezután melegsavakkal emlékezett meg a debreceni függetlenségi párt 25 év előtti vezéralakjairól és polgárságáról, mely mellette csodálatos kitartást tanúsított. Itthon éri magát e körben. Ha ereje lankadozott 25 év alatt mindig idejött a hazaszeretet fő-fő forrásához és innen mindig lelkesedést merített. 25 év semmi a történelemben, 25 év egy ember életében vajmi sok. Az első 25 évben az ember ifju lelkesedéssel, tett-vágygal indul az élet harcába, a második 25 évben sok tapasztalatra tekint vissza, a harmadik 25 évben már aggyastyan.

Mindenkor édes hazánk, fajunk szolgálatára szentelte idejét, mindenkor jót akart cselekedni (Felkiáltások: És tudott is!)

Ez a két nap életének legnagyobb örömnépe, pedig sok törvényhatóság üdvözölte, mikor a nagy fejedelem porló esontjait diadal-ünnepben szállította át a nemzet az egész országon és ezzel becsületet szerzett magának a világ előtt. Hálát ad a gondviselőnek, hogy e nagy esemény kivívásában neki szerepet adott. De ez eredményt csak úgy lehetett elérni, ha politikai téren is működik. Ezt a működést neki, a debreceni függetlenségi párt tette lehetővé. (Éljenzés.)

Nem érzem magam erőtlén aggyastyanak — mondta lelkesen Thaly és kész vagyok minden erőmet továbbra is a függetlenségi polgárságnak szentelni. (Viharos, szünni nem akaró éljenzés.) Más választó kerületek számtalanszor ajánlották föl neki a mandátumot, de a debreceni polgárságtól sohasem szakad el. Ez a polgárság borús időkben kitartott mellette és ő inkább kész lenne a politikai élettől vissza vonulni, de ehhez a polgársághoz hű marad. (Viharos éljenzés.)

Hálája adóját mindazon szolgálatokért, miket nemzetének tehetett mindezen polgárságra hártja vissza. (Zugó éljenzés. Amit 25 év előtt ígért, mindig igyekezett beváltani. (Tetszés.) Életének ez a legszebb ideje, midőn a polgárság lelkesedéssel fogadja, kitüntetéssel halmozza el, sőt a jövőre is gondoskodik emlékeztetőről.

Az isten adja — fejezte be beszédét Thaly — hogy utoljára álljak itt önök között és máskor is kifejezhessem legnagyobb hálámat, melyet egy beszéd keretében nem lehet elmondani. A tegnapi nap eseményeiért és e mai fogadtatásért hálás köszönetet mondok a függetlenségi pártnak, maradjunk egymáshoz régiék és tartsanak meg továbbra is szeretetükben. Nem mondom, hogy fokozzák, mert ez már lehetetlen, tartsanak meg hűséges szeretetükben.

A beszéd befejezése után nem akart lecsilapulni a hatalmas éljen és tapsvihar, mely után Jeney Szabó Miklós rendőrkapitány, az első kerület választói nevében üdvözölte Thalyt.

Jeney beszéde.

A lelkes, szép beszéd a következő:

Mélyen tisztelt Képviselő Ur!

Szeretett vezérünk!

Mint régi katonád és választód a meghatottság igaz érzésével állok Előttem, eszméd és életcélnak végrehajtásában diadalmas, ősz vezérünk! Szívünk szerint szer-

tett és tisztelt Képviselőnk! A régi gárda — az intéző-bizottság és az I-ső kerület választó polgárai nevében üdvözöllek téged, a családi „körben“, mely egyszerű, de biztos vára volt 25 év viharos és ime eredményében győztes küzdelmének.

Te, szeretett, nagynevű vezérünk, — törhetetlenül hű voltál ahhoz a szent lobogóhoz, amelyen azon dicső fejedelem — a magyar nemzeti szabadság örökké fényes csillagának a hős Rákóczi fejedelemnek honfoglalásán és könyben megszentelt vezérigéi vérben és könyben megcsontult vezérigéi ragyognak. És e hűséget — a Ti áldásos, sikeres munkásságodat szemlélve, a Te választóid az I-ső kerület szilárd polgársága: nem viszonzhatta mással, mint azzal, hogy a 25 évvel ezelőtt átadott mandátumot szintén törhetetlen hűséggel védte meg számmodra és lelkes büszkeséggel s győzedelmesen vitta ki a választási harcokban azt az eredményt, hogy az I-ső kerület sziklavárában, állandóan a Te lobogód lengett...

Szeretettel szeretett drága vezérünk!

Enged meg nekem, mint egyik igénytelen hívednek, hogy az emlékezet fátyalyának az én kicsinyem kezében halvány lobbanásánál hivatkozhassam arra a tényre, hogy szintén az intéző bizottság kitüntető bizalma folytán én voltam szerencsés a Te első választási harcodat ifju lelkesedéssel vezetni, és hogy amikor ezt felemlitem, szabad legyen lelked gondolatát az emlékezet és kegyelet szárnyain, egy már közlünk el-távozott hűséges vezértársad felé irányítani, aki sirjig hű volt zászlódhoz, hű volt Te hozzád és aki első választásod erős politikai küzdelmében — éjt nappallá téve fáradhatatlanul tüzelte a harcra, a győzelemre híved táborát. E férfiú néhai való br. Orbán Balázs, kinek emléke előtt ez ünnepélyes, szívet dobogató pillanatban én és régi elvtársaim, mindnyájan, hódolva hajtjuk meg az emlékezet örök szép koszoruját és én megvagyok győződve, ez kedves Előttem és ősz vezérünk!... mert Te őtet sziveddel szereted.

Én kicsiny, büszke vagyok Tőled és Orbán Balázstól bírhatni egy-egy emléket, melyek sajátkezü irattal és aláírással ellátva, épen ezért történeti becsekké válnak a debreceni függetlenségi párt életében, melyeket én méltó helyre fogok eljuttatni, addig boldoggá tesz engem e két nagybecsű emléktárgy mert ezen lelkes ünnepség alkalmi okára a 25 év előtti diadalmas választásra emlékeztetnek.

Huszonöt év!... Mily hosszú idő ez hatalmas, örök emlékezetet érenél maradóban biztosítá munkára, melyet a nemzet szelleme, óriásai kifejtének. Huszonöt év!... mennyi fájó csapás érheti ez idő alatt egy kicsiny, mint a nagy emberek szívét, az élet egyéni vonatkozásaiban, mely érzéseket feltve rejt és titkol a közönyös világ éntintéséről, mely csapásokat csak az idő gyógyító erejé enyhíthet s a lázas munka adhat némi vigaszt.

Te nagynevű vezérünk és szeretett képviselőnk! közéleti óriási tevékenységed mellett is a magyar nemzet közkinését képező történetírói műveid mellett, melyek egész könyvsort képeznek és világító szemed hatalmas és fáradhatatlan tevékenységének dicső műveit alkotják: az imádott magyar haza szabadságának hét ragyogó és a magyarok szívében örök fényvel égő csillagának, e két szellemóriásnak, hős Rákóczi fejedelmünknek és Kossuth apánknak, az ő örökszép eszméiknek voltak egyfelől törhetetlen vezérbajnoka, másfelől a nemzet lélegző szíve, melyet tartó, szívet-lelket lánghalálra gyújtó tárogatója! Sőt szellemed is sziklaszilárd akaratod szárnyalásával fáradhatatlan hosszú munkásság után elérted szivednek boldogító vágyát, életcélnak: haza hoztad az édes haza anyakebelére a szentelt hamvakat.

És ez által egyfelől, másfelől pedig azzal, hogy dicsőséges emlékeztető Kossuth apánk nagy nevű fiának, az országos függetlenségipárt szeretett vezérének Kossuth Ferencnek oldalán az imádott haza szabadságának hatalmas fejlődésének naggyá tételének ösvényére vezettétek a sokat küzdő és ezer sebből vérző nemzetet ősz fejjel, de lelkes ifju érzésű sziveddel a lelki béke a

megnyugvás ezete, a szép remények hajnalhasadása tehet büszkévé és boldoggá!...

Áldjon meg Téged a magyarok hatalmas Istene, segítse teljes diadalra Hazánk szabadságát, alkotmányos önállóságát és fogadd nagy szíved szeretetétbe továbbra is a debreceni függetlenségi és 48-as párt hűséges táborát.

Szívem egész lelkesedéssel üdvözöllek e 25 éves örömnépe alkalmából. Thaly Kálmán szeretett vezérünk, képviselőnk élj sokáig!...

Zajos éljenzés kísérte Jeney beszédét, mely után Papp Elek, nádudvar kerület országos híru képviselője mély érzéstől áthatott gyönyörű beszédet.

A többi üdvözlések.

Gyenge vagyok ahhoz kezdte Papp Elek — amit mondani akarok, de szót ad nekem az önök lelkesedése, mint a központ kiküldöttjei jöttem ide a nagy ünnepelt öcsével Thaly Lászlóval és Justh Jánossal (éljenzés). Nem a nagy urak ünnepe ez, hanem a tiszta lelki polgároké, nem a külső fénynek, de a belső szeretetnek önzetlen megnyilatkozása. En 23 év óta mint lakótársam őszinte szeretettel és tisztelettel viseltem Thaly Kálmán iránt, ez a szeretet itt még fokozottabb mértékben megvan. Ezer év óta sok csapás érte ezt a hazát, hogy megvagyunk, csodával határos. Főnmaradásunk oka a hazaszeretet volt, amely itt lobog az önnök szívében. Ezért bizton hiszem, hogy „lesz még egyszer ünnep a világon“. Az országos függetlenségi párt és nagy nevű vezére nevében köszönetet mondunk Debreczen önzetlen polgárainak. Büszkeségünk nekünk Thaly Kálmán pártunknak koronájával (Zajos éljenzés.) Adja Isten, hogy sokáig küzdhesünk együtt Magyarországon függetlenségéért.

A mély közvetlen hatása beszéd után Thaly László, Thaly testvére emelkedett szólásra.

A politikai vonatkozás után a testvéri szeretet hangján szól. A vér köteléke fűzi őt Thaly Kálmánhoz. Ez a kötelék a legszertebb, de a hazaszeretet ennek is fölötte áll. A Thaly nevet bátyja tette országos hírvé. Mint a család tagja, mond köszönetet a polgárságnak. (Éljenzés.)

Majd Justh János szoboszlói képviselő beszélt. Örömmel jött ide, nemcsak, hogy tiszteletét fejezze ki Thaly és a debreceni függetlenségi-párt iránt, hanem azért is jött, hogy mint fiatal ember lelkesedést tanuljon ez ünnepből.

Eljen Thaly sokáig!

A rokonszenves, ifju szónok szép szavait nagy lelkesedéssel fogadták, amely után Szabó Kálmán ugy a maga, mint Bakonyi Samu nevében is üdvözli Thaly Kálmánt, aki a debreceni képviselők működésének főn a parlamentben sujt és fényt kölcsönöz. (Éljenzés.)

Ezután Thaly Kálmán indítványozza, hogy II. kerületünk közszeretben álló képviselőjét, akit betegsége az ünnepélyen való megjelenésben meggátolt, táviratilag üdvözöljék. Ez indítvány kapcsán Márton Imre elnök felolvassa Bakonyi meleg üdvözlő levelét, mely után a Bakonyihoz intézendő sürgöny szövegét is felolvassa.

A párt tagjai mély sajnálkozással fogadták szeretett képviselőjük betegségeinek híret és felgyógyulása iránt őszinte jó kívánságukat fejezték ki.

Majd pártunk másik beteg oszlopos tagjáról Kiss Albert lelkészről emlékezett meg Márton Imre ki annak idején Thaly. a függetlenségi pártnak ajánlotta. Az elnök a párt hozzájárulását kérte, hogy Kiss Albertnek a párt üdvözlését kifejezhesse (Általános helyeslés.)

Ezután Tóth János üdvözlő sürgönyét olvasták fel. Végül Márton Imre elnök ismételt lelkesedéssel üdvözli Thalyt. „Nekünk nem volt nehéz 25 év alatt Thaly Kálmánhoz ragaszkodni — mondotta az elnök, mert ő nekünk büszkeségünk és dicsőségünk volt mindig! (Éljenzés.)

Ezzel az ünnepelés hivatalos része befejezést nyert s Thaly Kálmán szíves beszélgetésbe kezdett a párt tagjaival s még sokáig időzött a függetlenségi körben. A két napos ünnepnek a függetlenségi párt ün-

nepe volt a legmelegebb és legfenségesebb mozzanata.

Thaly és az ifjuság.

Hétfőn délelőtt adta át a főiskolai Magyar Irodalmi Önképző-Társulat Thaly-nak a diszelnökségről szóló diszoklevelet Thalyt az oklevéllel egy küldöttség kereste fel. A küldöttség szónoka Vidovich Ernő volt, ki lelkes beszédben adta át az oklevelet. Thaly meghatva mondott köszönetet és annak az óhajának adott kifejezést, hogy minél előbb az ifjuság összesege előtt köszönhesse meg az ifjuság kitüntető bizalmát.

Thaly különösen ez alkalommal a Társulatnak 100 koronás alapítványt tett.

Itt említjük meg, hogy az ünnepségek egyik igen szép mozzanata volt az is, hogy vasárnap este az összes helybeli dalárdák szerenádokat adtak neki.

Politikai hírek.

Megszavazták a cselédtörvényt általánosságban. A képviselőház tegnapi ülésén Irsay József és Gaál Gaszton felszólalásai után általánosságban a Ház elfogadta Darányi cselédtörvényét. A javaslat ellen szavaztak Pető Sándor, Mezőfi Vilmos és Bozóky Árpád.

A jótékony nőegylet népnepélye.

Népmulatság a Nagyerdőn.

— május 28.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni jótékony nőegylet, amely annyi nemes jótékonyt gyakorolt már s e téren Debrecen életében vezető szerepet visz, amely annyi szegény árváról gondoskodik s annyi szegényen segít az emberszeretet szent nevében, minden tekintetben és páratlanul fényesen sikerült mulatságot rendezett vasárnap délután a debreceni Nagyerdőn. A mulatság egyrészt igen kellemes szórakozást nyújtott Debrecen város minden rendű és rangú közönségének, másrésztől szép összeget juttatott a nőegylet nemes humánus célokat szolgáló pénztárának.

A Szathmáryné Veres Teréz vezetése alatt álló rendezőség élén Fráter Emike állott most is, aki az ő szépséges gardájával, Debrecen sok szép urasszonyával és urleányával igazán olyan mulatságot rendezett, amely Debrecen mulatságainak krónikájában nagyon-nagyon soká emlékeztet fog maradni és amely méltó volt az évekkal ezelőtti, ugyancsak a nőegylet által rendezett cseresznye-ünnepélyhez.

Nem tulzok, ha 55—60 ezer emberre tesszük azok számait, akik tegnap a népnepélyen jelen voltak.

Alább közöljük az egyes sátorokban közreműködő ételeket, italokat, virágokat, szivart, szivarkát stb. elárúsító hölgyek névsorát. Külön-külön és együttvéve hozzájárultak ők a fényes sikerhez s mindannyian büszkének lehetnek az elért eredményre.

Hangsúlyozzuk pedig, hogy az elárúsított tárgyak, ételek és italok legfeljebb 1—2 krajcárral voltak drágábban a rendes napiáraknál s így természetesen nagy kelendősege volt mindennek.

Ami az ünnepély külső képét illeti, az valóban mesébe illő volt. A múlt századbeli parasztlakodalom felvonulása gyönyörű látványosságokkal szolgált.

Szóval a nőegylet büszke lehet a szép eredményre, amelyhez hasonló még sokat és sokszor kívánunk ennek a derék, humánus egyesületnek.

Az ünnepély lefolyásáról tudósítónk a következőket írja.

A felvonulás.

A fényes népnepély kevéssel a délutáni három óra után kezdődött felvonulá-

sokkal a Simonyi-uti fasorban. Ekkorára már a közönség ezrei foglalták el a felvonulási ut két oldalát. Legalább is egy 8—10 ezere tehető tömeg volt ott és a kivonult rendőrök ébersége akadályozhatta csak meg, hogy az óriási tolongás életveszélyessé ne váljék.

Az egész felvonulást egy zenekar nyitotta meg. A zenekar után a Dóczy leánynevelő intézet és a Női pariskola bájos fehér ruhás növendékei vonultak fel. A növendékek nagy csoportja egy több méternyi magas póznán óriás virágcokrot vitt, melyről rengeteg különféle szalag csüngött le, melyet a lányok tartottak ki. Az egész úgy nézett ki, mint valami ragyogó szalag sátor. Ezenkívül mindegyik leány kezében egy virágzó fágat tartott, amelyekkel a májust jelképeztek az uszó szalag és lombsátor volt a menet első része.

Paraszt lakodalom.

A felvonulás második, egyuttal legérdekesebb része a múlt századbeli parasztlakodalom volt, mely oly eredetinek sikerült, hogy egész könnyedén csalódásba ejthette az embert. Magyar paraszt ruhák, zöld galyakkal feldisztett szekerek voltak láthatók hosszú sorban.

Hamisíthatatlan, paraszt szekerek, elől tarka kendőkkel feldisztett lovak voltak befogva. Olyan szép festői látványban rég nem volt része a debreceni közönségnek, mint a parasztlakodalom. Az összes szereplők magyar paraszt viseletben voltak, az asszonyok főkéntben, a lányok pártával, a legények árvalányhajás kalappal, lobogó gyolcs ingujjal, cifra szűrben adták azt a színes képet, mely csak Debrecenben, az alföld szívében teremhet meg.

Az első, zöldgalyas szekeren jött a vőfély, virágos bottal és a násznagy. — A vőfély személyesítője Cziffer Jenő, a násznagy Perczel Miklós volt.

Ezután következett a menyasszony négy lovas szekere. A menyasszonyt bájos eredetiséggel és kellő temperamentummal Popovics Mariska adta, ki a két kísérő asszonynak öltözött Kovács Józsefné és Jákó Erzsike között ült.

A harmadik szekeren a két szép nyoszolyó leány, Györfy Jolán és Veesev Berta között a vőlegény, Sárközy Pál ment.

Az első három szekeret magyar viseletű lovasok vették körül. — A délceg lovasok Sesztina Jenő, Bánó Lehel honvédfőhadnagy továbbá Pintér, Draveczky és még két más főhadnagy volt.

Ezután hosszú kocsisorban a többi szereplő hölgyek foglaltak helyet. Külön-külön lehetetlen is méltatnunk a szereplőket, kiket a következőben sikerült feljegyezni tudósítónknak.

Asszonyok: Lukács Emilné, Szász Adolfné, Berger Vilmosné, Berger Andorné, Karay Sándorné, Brüll Rott Rózsa, Balogh Istvánné, asszony szerepet töltött még be egy bájos francia hölgy is, Constance Leroy is ki különben később igen nagy tetszést keltett előadott tisztacengésű magyar nótáival.

Leányok: részt vettek a menetben a többek között Csanak Margit, Rieckl Anna, Nagy Irénke, Kiss Böske, Killer Margit, Oláh Irma, Pávay Böske, Budaházy Etus, Szatmáry Irén, Rott Erzsike, Veszter Lili, Szabó Micike, Somossy Kató, Fleischmann Lenke, Visky Kláry, Csiki Anna, Nánássy, Gabi, Várady Rózsa, Májerszky, Margit, Riesz Vilma, Geiger Magda, Geiger Kilda stb.

Legények: Harsányi Géza, Rédel V., Varga Antal, Tozsa István, Harsányi László Szenes Miklós, Gertér Nándor és még a gazdasági tanintézet növendékei közül három.

Az utolsó három szekeren a Magyar testvérek zenekara játszott mindvégig tűzesebbnél-tűzesebb magyar nótákat.

A menetet egy négy ökrös szekér zárta be, mely a menyasszony tulipános ládáját vitte.

Az erdőben.

A debreceni Nagyerdőnek parkirozott része mesésen szép képet nyújtott. A cukrázda előtti térségben volt felállítva egy becsali csárda, hol urasszonyok és urleányok

szolgálták ki a vendégeket. Ezenkívül még fonatos és lacikonyha fogadta magába a nagyszámú vendégeket, kiket tömegesen vonzott a sátrakba egyrészt a kiszolgáló ur-hölgyek szivessége, másrészt a magasztos ételek és italok.

Debreczen egész előkelő hölgyvilága szerepelt mint elárúsító a különböző sátrakban és eme hölgyek névsorát a következőkben sikerült tudósítónknak feljegyezni.

A kávéházban legkötelező nyájassággal fogadták a vendégeket Komlóssy Dezsőné, Szunyogh Sándorné, Szücs Kálmánné, Kolbenháyer Kálmánné, Szallay Józsefné.

A cukrázsdával szemben nagy forgalmu volt a becsali csárda, ahol Sesztina Jenő, dr. Tüdös Jánosné, Berger Mórincné, dr. Szász Adolfné Kenderovics Tamásné teljesítették a jótékony cél érdekében a kiszolgálást fáradhatatlan buzgalommal.

A különböző lacikonyhák között egyike volt a legforgalmasabbnak az, amelyekben festői magyar ruhában, fejkendősen Karay Sándorné merete az innivalókat és Berger Vilmosné szolgálta ki a frissen sült lacipecsenyét és fonatos Süss Bélánéval.

Nem kevesebb ügybuzgalommal és fáradhatatlan tevékenységgel működtek közre a többi lacikonyhákban Géressy Kálmánné, Szele Györgyné, Vértessy Lajosné, dr. Nagy Lajosné, Acél Gézáné, Kodaliczky Antalné, Dicsőffy Józsefné, Garda Dezsőné, Székely Ferencné, Zilahy Gyuláné, Nedeczky Istvánné, Tóth Istvánné, Szabó Sándorné.

A cukrázsdában igen kedvesen teljesítették a kiszolgálói tisztet Fürst Odónné, Deák Endréné, Uher Amadil.

Konfettit Lasz gallner Kálmánné, Dzurilla Béláné árultak és talán felesleges mondani, nagy forgalmat csináltak.

A mézessátrakban Czeglédy Mihályné, Liszkay Menyhértiné árulták a különböző édességeket.

Virágokat Varga Eleménné, perccet Rott Erzsike és Fleischmann Margit oly készséggel árultak, hogy a vásárlók minduntalan egész udvart képeztek körültek.

Természetesen legnagyobb forgalmat a dohánytőzsdében működő Kovács Nándorné, Lukács Emilné, Grósz Nagy Ferencné értek el, már csak azért is, mert minden szivarkához egy-egy kedves szót fűztek.

A Tarka-színpad előadásait is óriási közönség nézte végig és szünni nem akaró taysviharral jutalmazták a szereplőket. Itt Nagy Irma, Keresztály Berta, Szintér Ilona tányéroztak. A női kezek által tartott tányérokba csakugy hulltak a legkülönbözőbb pénzértékek, melyek a jótékonyt szolgálták.

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy az ünnepély mozzanataiban működő hölgyek teljes névsorát legnagyobb utánjárásunk dacára sem tudtuk összeállítani. Különösen gátolt ebbeli igyekezetünkben az óriási tolongás, mely a sátrak körül uralkodott.

Bennt az erdőben egy nagy táncoló hely is volt, hol a fiatalság járta estefelé a hagyományos menyasszonyi táncot. Hozzájárult még a közönség mulattatásához a Villamos Színház és a Tarka Színpad előadásai. Jókévd és vigasság uralkodott mindenfelé, mely tartott egész késő estig.

Thaly Kálmán üdvözlése.

Déliután négy óra tájban érkezett ki Thaly Kálmán kíséretével a Nagyerdőre, hol Fráter Erzsébet, a nőegylet elnöknője üdvözölte a következő szép beszéddel:

Tisztelt képviselő ur!

Méltóságos uram!

A debreceni jótékony nőegylet nevében nekem jutott a szerenese önt e helyen üdvözölni. Örömmel teszem azt és szívből üdvözlöm mint kedves vendégünket. Nagyon köszönöm, hogy megjelenésével megtisztelte a mi ünnepélyünket. A testvériség, egyenlőség eszméjét, ott ma megvalósulva látandja itt van Debrecen lakosságának nagy része rang és osztálykülömbőség nélkül egyesülve a jótékonyt, kik elhozta a maga filléreit, hogy segítsen nekünk letörölni a mi szegényeink és árvaink könnyeit. Üdvözlöm mint városunk negyedszázadon át elveit hiven kitartó képviselőjét és, kívánom,

hogyan engedje meg a Mindenható, hogy számos éveken keresztül képviselhesse városunkat. Üdvözlöm végre mint Rákóczi Ferenc legendását. Tudom sok olyan üdvözlőt kapott annak idején, de nekünk debreceni nőknek csak most jutott a szerenese, hogy ezt megtehessük.

A nők szemében az olyan férfi, aki egyért, egy eszméért, egy ember öltön át képes küzdeni, fáradni, tiszteletet lelkesedést ébreszt, meayivel inkább ha az, akiért küzdött, munkálkodott, nagy hazánia Rákóczi és annak dicső korszaka. A 200 éves enyészet nagyon megnehezítette szíve vágyát, hogy a messze idegenben elhunyt fejedelem és bujdosó társainak hazahozathassa hamvait, de élt szívében az eszméért, a hazájáért lángolt eszma, amely szövétnekként bevilágította az enyészet sötét birodalmát, leküzdve minden akadályt — kikutatta és elhozta az édes hazai földbe a nagy Rákóczi és anyja a magyarnők eszmeképének Zrínyi Ilonának hamvait.

Hajoljunk meg tisztelettel hölgyeim e férfi előtt és kiáltás velem együtt éljen Thaly Kálmán, a mi kedves vendögünk, szeretve tisztelt képviselőnk a hűséges kitartó Rákóczi kieneses kronikása.

Hosszas taps és éljenvihar zúgott fel a beszéd nyomán, mely után Thaly Kálmán meghatva válaszolt, kijelentvén, hogy a hölgyek üdvözlését és tiszteletét örömmel fogadja. Ezután az öreg kuruc képviselő a becsüli csárdába vonult a társasággal, hol víg poharozással töltötték az időt egészen hat óráig, mikor Thaly a súlyos beteg Kiss Albert látogatására hajtott. Thalyt az erdőben időzése alkalmával sokan felkeresték, a többek között bemutatkozott nája Liskay honvédezerede is.

Este 9 órakor az ünnepélyt bál zárta be, mely a Magyariek muzsikája mellett a legnagyobb jókedvben kivilágos virradat-tig tartott.

Az ünnepség lefolyásának impozáns méreteit mi sem bizonyítja jobban mint az hogy annak különböző mozzanataiban hozzávetőleges számítás szerint legalább is negyvenötven ezer ember vett részt. Ily nagy arányu ünnepség talán még soha sem volt Debrecenben.

Városháza és vármegye.

A villamos hálózat elkészült. Körner Adolf tanácsnok és Debreceni Jenő légszuszgyári igazgató tegnap tegnap terjesztették a tanács elé a város leendő villamos világításának hetekig készült teljes hálózati tervét. A terv teljes gondossággal készült. A hálózat a legtöbb külsőség világítását is tervbeveszi, természetesen arra az esetre, ha mindenünnen akad elegendő számú magánfogyasztó. A városban mintegy három-hat hatalmas ivlámpa fog nappali fényt szórni. A tanács a bemutatott tervet elfogadta. Mihelyt leérkezik a kormánytól a jóváhagyott felszerelési szerződés, nyomban hozzáfognak a vezetékek kiépítéséhez. Tegnap már a vezeték-oszlopok beszerzése dolgában intézkedés történt.

Kórházi ügyek. A város kórházi bizottsága e hó 31-én délután 4 órakor, Körner tanácsnok elnöklété mellett, rendes havi ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyal.

Két poéta verse.

Elhunytak emléke.

— május 28.

Két versecske jutott tegnap a birtokunkba, Az egyiket a debreceni poéták nesztora: Könyves Tóth Kálmán írta Mariay Anna elhunytá alkalmából s szól a következőképen:

Elkészt koszoru,

Mariay Anna koporsójára.

Porsátora földre omolva ledült,
Lelke haza — égi honába repült,
Mért zápora könnynek a szem tükörén?
Bu éjjele oszlik a Jézus ölén!
Ne szánd, kit az Ur kegye égbe viszen,
Hol angyali lágy zene, dallama zeng.
Nyugalmat ad itt puha sirban a hant,
Mig küzdelem életed ide alatt,
Ki szenvedte, ánde hitébe remélt:
Nyerj mennybe, leányka, virulva babért!
1907 május 25.

Könyves Tóth Kálmán.

A másik verset dr. Benedek János országos képviselő írta, a tragikus végetért Vályi Nagy Gusztó emlékére. Ez a poéma így hangzik:

Vályi Nagy Gásztáv.

Írta: Benedek János országgyűlési képviselő.

Poétaszív kit legjobban szeret,
Gyilkot feléje annak keze vet:
És a gyilkok szíven talál,
Nyomában ott az orvhalál.

Szegény bohém, szegény megölt barát,
Mi sujtolóbb: a te tragédiád?
Vagy a miénk? Kik míg rajtad kesergünk,
Orgyilkainkat élve kell viselnünk?

Rablótámadás a Csillag-utcán.

Esküdtszéki főtárgyalás.

— május 28.

(Saját tudósítónktól.) A múlt év december havában vakmerő rablótámadás történt a város egyik elég forgalmas részén, Csillag-utcán. A rablótámadás részletei akkortájt nagy izgatottságban tartották azon városrész lakosságát. A tetteseket csakhamar elfogták Dolnits Holzberger János, Berki Gyula, Berki József és ifj. Tóth Ferenc foglalkozás nélküli legények személyében.

Ezek az elvetemült suhancok Miskolczi István helybeli lakost támadták meg délután ugy hat óratájban a Csillag-utcán és több kisebb sérülést ejtve rajta megrabolták.

E tettükért állottak ma a debreceni esküdtbíróóság előtt.

A tárgyaláson dr. Oláh Miklós elnökölt, szavazóbirák Kerekes János és Balogh Zsigmond voltak.

Az esküdtszék a következőkép alakult meg:

Rendes esküdttek:

Vilmányi Imre, Harsányi István, Hoff Lajos, Zelenka Sámuel, Ladányi Ferenc, Rajzó Miklós, Erdei Kálmán, Gyémánt Salamon, dr. Kérészy Árpád, Hay Károly, Retezár Kristóf, Vida Lajos. Pótesküdt Madar István.

A vádlottak kihallgatásuk során töredelmes vallomást tettek.

Rengeteg tanut hallgatott ki a bíróság. Ítéletre csak holnap kerül sor.

LEGSZEBB
PANAMA ÉS
SZALMAKALAPOK
FEKETÉNÉL

Hírek.

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

— **Ezerkét száz esendőr.** A debreceni VIII. számú esendőrkerület most küldte szét a hozzája tartozó vármegyék alispáni hivatalainak a kerület esendőrségének létszámáról szóló kimutatást: Eszerint 1199 esendőr van e kerületben, melyhez Bihar-, Hajdu-, Békés-, Arad-, Szabolcs- és Szatmármegyék tartoznak. E létszám közül 1038 gyalogos, 161 lovas esendőr, a tisztok száma 21. — Emellett a létszám mellett egy esendőrré 27 kilométer terület és 1610 lélek esik.

— **Építik a megyei távbeszélőt.** Buzás Elemér mérnök, a nagyváradi posta- és táviradaigazgatóság mérnöke tegnap délelőtt hosszabb tanácskozást folytatott Kovács Gyula alispánnal, a vármegyei távbeszélő-hálózat kiépítése tárgyában. Megállapodás történt arra nézve, hogy a debrecen—balmazújvárosi vonalrész, melynek terveit Buzás tegnap bemutatatta, a jövő hét hétfőjén építeni kezdik. A megállapodás különben az összes többi vonalrészre nézve is létrejött s az őszre az az egész megye távbeszélő-hálózata készen lesz. Buzás tegnap a máv. üzletvezetőség egy mérnökével kiszállt Balmazújvárosra, hogy a legelsőnek kiépítendő vonalrészét ki-mérjék.

— **Debreceni diákok győzelme Eperjesen.** Eperjesen tegnap fejezték be a középiskolák számára rendezett háromnapos kerületi tornaversenyt. A versenyekből a debreceni református főgimnázium ifjúsága került ki második győztesként. Elsők az eperjesiek lettek. A diadalt aratott, közel ötventagu csapat az este érkezett vissza Debrecenbe.

— **A Hortobágy telekkönyvi térképei.** Günther Antal igazságügy-miniszter igen érdekes rendeletet intézett tegnap Debrecen város tanácsához. A miniszter értesíti a tanácsot, hogy a debreceni törvényszéket mint telekkönyvi hatóságot utasította a hortobágyi pusztának eddig elkészítetlen térképeinek felvételére. A felvételi munkálatot június 3-án teszik folyamatba a Mátyás, majd folytatják Ohaton, végzik pedig a Hortobágyanak Egyek felé eső részén s a zámi birtokrészen június 8-án. A tanács két bizalmi térfiut fog kiküldeni s gondoskodik a kellő számú fuvarosok előteremtéséről. Oda tehát a romantika: a Hortobágyanak is nekiesik a kataszter.

— **Debreceni poéta és a Petőfi-Társaság.** A Petőfi-Társaság tegnapi ülésén mutatta be Zempléni Árpád másodtitkár a Vigyázó-pályázaton megdícsért öt lírai költeményt. Legnagyobb hatása Szávay Zoltán vendég „Gyári füstök” című gyönyörű költeményének volt.

— **Öngyilkos cselédleány.** Tegnap délelőtt egy elkeseredett cselédleány Szücs Mária öngyilkossági szándékból lugkőoldatot ivott. A rettenetes méreg súlyos belső sérüléseket idézett elő. Beszállították a köz-kórházba.

— **A Bocskay-ünnep.** A Bocskay-szoborleplezési ünnepélyen való részvételük tegnap Abauj-Tornavármegye (öttagu kül-

MALÁSZ NÁNDOR

ékszerész ajánlja dus raktárát ékszer-, arany- és ezüst-
árak, valamint legpontosabban szabályozott arany- és ezüst-
órákban. Debreczen Piac-u. 24. sz. Fehérló-szálloda épület.

dötséggel) s Boldizsár Kálmán dr. h. rend-
őrfőkapitány jelentették be az alispáni hiva-
talnak. A vendégek a legutóbb történt meg-
allapodás szerint különvonaton utaznak ki
Hajduböszörménybe. Az ünnepre készülő
orsz. képviselők szombaton este Debrecenbe
érkeznek s Bösörménybe másnap hajnaban
utaznak el innen.

— **A gazdasági egyesület közgyű-
lése.** A debreceni gazdasági egyesület Rickl
Antal elnöke mellett június 9-én délelőtt
11 órakor, a városháza nagytermében évről-
gyűlést tart.

Távirat és telefon.

Elpusztult magyar község.

Nagy árvíz Torontálmegyében.

Rudolfsnád torontálmegyei község a
dunai gát szakadása folytán a tegnapi napon
elpusztult. Az árvíz keletkezéséről és részle-
teiről a következő jelentéseket kaptuk:

Nagybecskerek, május 27.

Rudolfsnád torontálmegyei község kö-
zelében tegnap délután a dunai gát meg-
szakadt és a víz elöntötte a rétet. A lakos-
ság nem akart részt venni a gáttömében és
a gátszakadás tovább terjedt. Három század
katonaságot rendeltek ki, de a vizárt már nem
lehetett megakadályozni és ma reggelre a víz a
községig terjedt, melyet délre teljesen elöntött.

Délután a község egy része, 60 ház víz
alatt áll és 52 ház dőlt össze. A mentési
munkálatok serényen folynak. A község
háromnegyed részét 90 centiméter magas
víz öntötte el.

Estére a községet a víz teljesen elön-
tötte. A kár igen nagy. A katonaság nem
képes a mentési munkálatokat teljesíteni.
Számos állat az istállóban megkötözve ordít
és mentés hiánya miatt ott pusztul. A men-
tési jármű is kevés. A lakosság egy része
teljesen koldusbotra jutott. A víz 90 centi-
méter magas és eddig 260 ház dőlt össze.
A titeli járásbíró tíz család részére felaján-
lotta lakóházát.

A lakosság egy része a község mellett
elterülő védőtől tartózkodik az állatokkal
együtt. A víz még egyre növekedik és rémes
látványt nyújt, amint a házak ablakai csak
ugy ömlik a lakásokba.

A király itthon.

Bécs, május 27. Végleges megállapodás
szerint a király június hó 5-én megy Buda-
pestre.

Josipovich lemondása.

Budapest, május 27. Josipovich
Géza horvát tárca nélküli miniszter
a mai miniszter a mai miniszter-
tanácson felajánlotta lemondását. —
tette ezt a béke érdekében s azért
is, mert személye ellen a horvátok
a legperfidebb hajsztát indították
meg. A miniszter tanács Josipovich
lemondását nem fogadta el.

Az igazságügyi bizottság ülése.

Budapest, május 27. A képviselőház
igazságügyi bizottsága mai ülésén a vasuta-
sok szolgálati pragmatikája került tárgyalás
alá. Elfogadták többek közt a sztrájk \$-át
is némi módosítással. E módosítás a javas-
lattal szemben kimondja, hogy az alkalmá-
zottak magán igényeik érvényesítésével bírói
utra utasíthatnak.

Az oláh püspökök és a tanítói törvényjavaslat.

Arad, május 27. Az oláh püs-
pökök mai értekezletükön elhatá-
rozták, hogy az Apponyi-féle ta-
nítói törvényjavaslat elleni állás-
foglalásuk indítványait nem ter-
jesztik személyesen a király elé,
hanem csak írásban csak írásban
panaszolják el sérelmeiket.

Wekerle Bécsben.

Bécs, május 27. Wekerle Sándor mi-
niszterelnök ma ide érkezett. — A kormány-
elnököt a király holnap külön kihallgatáson
fogja fogadni.

Nyugalomba menő hadtest- parancsnok.

Budapest, május 27. Mexküll
Gyllenband lovassági tábornok, a
budapesti hadtest parancsnoka leg-
közelebb nyugalomba megy. Utód-
jául Anersperg gróf, Steininger és
Albóri tábornok nevének em-
legetik.

A bécsi Erzsébet-szobor leleplezése.

Bécs, május 27. Június hó 6-én a király
jelenlétében leleplezik le az itteni Erzsébet-
szobrot. A leleplezési ünnepélyen a magyar
kormány, élén Wekerle Sándor miniszter-
elnökkel is részt vesz.

Véres szerelmi dráma.

Hódmezővásárhely, május 27.
Kovács Sándor kufuró szerelmi
föltékenységből rálőtt Szücs Mariska
nevű menyasszonyára, akit súlyo-
san megsebesített. Majd a leány
bátyjára fogta fegyverét, de nem
találta el. Végül önmagát lőtte
agyon.

Vérengző anarbhista.

Szentpétervár, május 27. A rend-
őrök ma délelőtt az utcán egy ve-
szedelmes anarchista ismertek fel.
Le akarták tartóztatni, de az anar-
chista észrevette szándékukat, futás-
nak eredt, majd pedig egy házban

eltorlasztotta magát. A rendőrök ro-
hamot intéztek a ház ellen, mire az
anarchista fegyvert fogott, öt rend-
őrt agyonlőtt, többet pedig súlyosan
megsebesített. A tulnyomó erő azon-
ban legyőzte, elfogták, de személy-
azonosságát nem tudták megállapí-
tani.

A rudolfsnadi árvíz.

Éjjel kapjuk a következő táviratot:
Rudolfsnád, május 27. Délután az árvíz,
mely eddig 280 lakónázat döntött romba,
egy méterrel emelkedett. A kár 18 millió
korona.

A horvát képviselők értekezlete.

Budapest, május 27. A horvát
képviselek ma értekezletet tartottak,
melyen kimondták, hogy a további
tárgyalások céltalanok s ezért még
ma mindannyian Zágrábba utaztak.

NYILT-TÉR.

E rovatban közlöttekért nem vállal
felelőséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A D. F. U. helyi lap f. hó
23-án megjelenő számában szenzá-
ciót hajhászó cikket irt ellenem.
Nem tudom mi okból olyan valót-
lan dolgokat állít, ami által egy
tisztességes iparos ember kenyerét
is elveszítheti. A cikkíró valótlan
rágalmiért a bíróságnál feljelen-
tem.

Péchy Bertalan,
kelmefestő és vegytisztító.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojsásokat, heréléseket, tu-

berkulinozasi eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatioikat.

Debrecen, Csapó-u. 30.

LEGJOBB
SZABÁSÚ INGEK
FEKETENEL

Iroda: Miklós-utca 23. szám.

Telefon 445. szám.

Két fontos kérdés!

1. Hova forduljunk legnagyobb bizalommal, ha bármily kölcsönre van szükségünk?

Felelet!**Klár Andor bankirodájához**

Debreczenben, Miklós-utca 23. szám alatt.

2. Miért lehetünk a legnagyobb bizalommal ezen irodához?

FELELET!

a) Mert Klár Andor irodája pontosan, gyorsan, szakértelemmel és biztos sikerrel intézi el az elvállalt ügyeket.

b) Mert csakis olyan ügyet vállal, amit keresztül vihet.

c) Mert elsőrangú összeköttetések felett rendelkezik.

Irodai órák: d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

**Akinek kiadó lakása van,
 aki lakást keres,
 tegyen közzé egy kishirdetést a
 „DEBRECZEN“-ben.**

Bankegyesület Részvénytársaság DEBRECZEN.

Van szerencsénk értesíteni, hogy a Bankesület Részvénytársaság cég alatt 800,000 korona részvénytőkével alapított pénztintézet működését Debreczenben, Piac-utca 72. szám alatti üzleti helyiségeiben megkezdette.

Intézetünk foglalkozni fog a banküzlet összes ágazataival.**Leszámítol** váltókat, utalványokat, nyílt számlákon alapuló követeléseket stb.**Törlesztés- és kamatozó kölcsönt nyújt** jelzálogi bekebelezés mellett földbirtokra és házakra.**Előleget ad** értékpapírokra és árúkra.**Vesz és elad** értékpapírokat, érepénzeket stb.Átvesz **tőzsdel** megbízásokat.Elfogad **betéteket** könyveeskékre, folyó- (cheque)-számlára és pénztári jegyekre kamatoztatás céljából.

Bankesület Részvénytársaság.

Igazgatóság:

Elnök: Gróf Degenfeld Pál nagybirtokos Ifj. bozzai Bozzay Pál birtokos Debreczen
 Téglás. Hajnal Samu nagybérlő Debreczen.
 Alelnök: Geiger Simon kereskedő és föld- Mandel Samu birtokos Kaba.
 birtokos Debreczen. Rosinger Lajos birt. és nagybérlő Debreczen.
 Adler Samu tak.-pénztári igazgató Szoboszló. Stern Péter nagybérlő Ujfehértó.
 Bleyer Mór nagybérlő és birtokos Debreczen. Dr. Lukáts Emil ügyész.
 Ernst Vilmos igazgató.

RÁCZ HERMAN

••• „ANGYAL“ drogueria-üzlete •••

Debreczen Piacz-utca 42. szám, szemben a Hungária kávéházzal, ajánlja
 a legmegbízhatóbb minőségben tartott háztartási cikkeket.

Padlólackok Parquette-fényesítők Linoleumlackok

különböző színekben.

„CHRYSANTOLIN“

a legmegbízhatóbb poloska- és rovarirtó szer, mert felülmúlja az összes eddig létező
 szereket.

Réztisztító folyadék és pomádék. Ezüsttisztító szappanok, folyékony Aranyozók
 különböző színekben.

„TABACCÓ“ és különböző molyporok!

5524. Tk.
1907.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A debreceni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Debreceni Első Takarékpénztár végrehajtható, özv. Kovács Mihályné sz. Végh Sára végrehajtást szenvedő elleni 1360 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a debreceni kir. törvényszék területén levő Debrecen város határában fekvő, n debreceni 4762. sz. tjkv-ben A + 2. sorsz. 5516/b-2. hrsz. alatt foglalt Homokkerti szőlőre 1908. koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1907. évi június hó 12-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállítási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 190 kor. 80 fill. készpénzben, vagy óvadék képes értékpapírban a kiküldött kérelemhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Debreczeni 1907 április 22-én.

473

Bolvári,
kir. tvszéki bíró.

Izléses és tartós kivitelű

Cim feliratokat,

festményeket, mázolásokat, szoba-kárpitozásokat, szobafestéseket készít

Zelinger Ede

Debreczen, Darabos-utca 16. sz.

Kiadó tanya.

80 kat. hold kitünő minőségű szántó közvetlen az ebsi állomás mellett több évre bérbeadó. — Bővebbet a tulajdonos

474

Lichtblau Albert,

a Központi Bank igazgatója.

Piac-utca 65. szám.

Donogán és Somossy

oéghoz Debreczen, Kistemplombazár megérkeztek a tavaszi divat gyönyörű ujdonságai!!

Zsolnai és brassói szövetek.

Angol és Francia divatkelmék.

Bluz selymek. Napernyők. Övek.

Menyasszonyi kelengye. — Kész fehérnemű.

Óriási szőnyegraktár

Ha köszvényben vagy csuzban szenved, ha rheumaticus bántalmak gyötrik, használja az orvosilag kipróbált s kiváló jónak elismert

Tölgyfa-balzsamot,

mely a legrövidebb idő alatt megszünteti s gyógyítja a legfájdalmasabb köszvényes vagy csuzos betegségeket, hát- és derékfájási, a kezek és lábak csuzos szaggatását.

A tölgyfa-balzsam a balzsamok királya,

mert hatása gyors s biztos. Mint lob- s daganatoszlato szer is páratlan!
Csak külsőleg használandó, egyszerű bekenés által.

Egy próba meggyőz arról, hogy a tölgyfa-balzsam legjobb szer a csúz, köszvény, rheuma, üldödegzésbe (ischiás) ellen feltalált összes szerek között.

==== I üveg tölgyfa-balzsam ára: I korona 50 fillér. ====

Kapható:

22

Mihalovits Jenő gyógyszerárában Debreczenben.**Sertés hizlalók és tenyésztők figyelmébe!**

Alólirott kinyilatkoztatom, hogy Kun István gyógyszerész ur sertés óvszere annyira bevált, hogy ezután minden hizlaláskor, ha egy csapat sertést veszek, azt mindig használni fogom. Debreczen. Nagy Lajos, nagyhizlaló. Előttünk: Balassa Sándor, S. B. szerkesztők. Előttémít hasonlólag bizonyítja: Szádeczky László urad. intéző főtitkár ur, a Boczonádi (Heves) uradalom részére f. évi május hó 15. és május 21-én kelt rendelése, mely uradalom már 3 éve használja óvszerem. Nagys. Balog Tihamér, Szentkozma, B.-Ujfalu mellett, esicséri Orosz István, jegyző, Mikepéres, 470 darab sertés most is azt eszi a harmad évi siker után Nagys. Csapó István nagybirtokos ur Pusztá-Istvántelki (u. p. Földes) gazdaságában. A fentieket igazolják még: Nagytiszt. Rátz Lajos ref. lelkész ur, Micske (Bihar m.), Nagytiszt. dr. Baltház Dezső esperes ur H.-Böszörmény, Nagy Szücs László ref. lelkész ur Csatár u. p. Bihar., Nagys. Gosztonyi Kálmán uradalma, Pusztá-Alatka, stb., stb.

I doboz 2 korona, mely 2 disznónak 1 évig elég.

Kapható Tóth Béla, Muraközi László, Mihalovits Jenő, Steiner, Kovács Nándor Radakovic és Koczián Dezső gyógyszerárában és a droguériákban. „Laboratoire Cosmetique Matilde“.

KUN, Hajduszovát.

Direct hozzám küldött 6 koronás rendelések franco.

253

Saját sajtólásu kókuszolajból nyert szavatoltan tiszta, legkitűnőbb minőségű

„BÓNIO L“

Bejegyzett védjegy.

311

kókuszszirt árusít az Első Magyar Kókuszdió-Olajgyár

„Bóni“ gyártelep és mezőgazdasági r.-t. Nyirbájlór.

Vezérképviselő: Gansl L. és Fla, Nyiregyháza.

APRÓ HIRDETÉSEK

Dija: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beküldetik.

— Apró hirdetések előre fizetendők. —

Egy házmester, nős, a házhoz, egy másik házmester, nős a kertben, egy bejáróné vagy takarítóné és egy fugyerek hetesnek felvétetik Arany János-utca 59. sz. a. 447

Allást keres egy ügyes rőfös, rövidárus szakmát értő detal elárúsító segéd, Wolf R. Kandia-utca 15. 476

Permetezéshez legelőkeltebb és legolcsóbb az ország szerinte elősmert legjobb 10 versenyen első díjjal kitüntetett a Veréb István által Debreczen, I. Szappanos-utca 10. sz. alatt gyártott pót szabadalmazott „S u g á r” permetező. Permetezőket tökéletes javítás és átalakítás végett elfogadok. Arjegyzék ingyen, bérmentve. 418

Tompa virágregek

diszkótésben új, 8 frt helyett csak

◀ 6 forint ▶

Harmathy

könyvüzletében 62

Füvészkert-utca 14.

Telefon 374.

Könyvjegyzék ingyen.

„VERGÉ” egészségi szivarkahüvely különlegességek olcsón kaphatók.

Villamos világítás,

villámhárítók, villamos házi csengők, házi és magán telefonok, berendezések és javítások. Évi jókarban tartási bérlet. Szakszerűen és olcsón mindenféle villamos felszerelési anyagok, gyógyászati műszerek és kerékpár alkatrészek raktára. Készít és javít a legkomplikáltabb munkákat. 126

FÖLDVÁRI L.,

„Debreczeni Első Elektrotechnikai vállalat.” Kossuth-utca 1.

Tanuló felvétetik.

Postakönyveket félárban lehet venni a kiadóhivatalban.

Lapelárusítók, fiuk, asszonyok, férfiak újságárulásra felvétetnek a „DEBRECZEN” kiadóhivatalában Arany János-utca 2. szám.

14—16 éves

kifutó fiuk havi fizetéssel felvétetnek a kiadóhivatalban: Arany János-utca 2-ik szám, (Hungária kávéház).

Napernyők

óriási választékban

és feltűnő

olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divatáruházába

Debreczen, Kossuth-utca 5.

A cégünknel vásárolt ernyők huzatát, ha egy vagy két év alatt elszakad, teljesen díjtalanul ujjonnan behuzatjuk

Köszvény!

ellen ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja és rendeli betegeinek a híres

Király-balzsamot

az egész világon ismert legjobb gyógyazert. egy nagy üveg 2 K. Vidékre egy üveg 2 k. 65 f., 3 üveg 6 k. 65 f. bérmentve utánvétellel.

Egyedüli készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

Debreczen.

11

Csuz!

SZŐNYEGEK

jutta, spárga, hollandi, kildemünster, tapasztry, veloux, futó- és szalonszőnyegek minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diványterítők, — butorszövetek és creppek, viaszkos vászon

legolcsóbb szabott árban.

Ágy- és asztalterítők

szövet- és csipkefüggönyök, stórok

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

VÁSZON ÁRU

fehérművek, valamint siffonok és paplanlepedő-vásznak, virágos és csikos csinvatok, damaszt étkező- és aszur kávésterítékek, damaszt- és frottir törölközők, törölőkendők, és nankingok, valamint kész női fehérművek és paplanok a

legolcsóbb szabott árban.

Női ruha divatvásznakból

mintákat kívánatra készséggel küldünk.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voálok, cosmanosi savannak, judish foulárd, Batist, Atlas, Satin, 120 cm. széles sima szines francia batistok, angol zefrek, szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban.

Kész női ruhák és bluzok

himzett batistban, vászonban és pongés selyemben

KÉSZ FEHÉRNEMŰEK

vászon, siffon és batist női ingek, nadrágok, háló köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész ágyhuzatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, karton, kasmir és selyem paplanok, matrácok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kezelők, nyakkendők és divatzebkenedők

BRASSÓI SZÖVET

férfi és gyermek ruhákra, valamint angol férfi ruhaszövetek, tennis kelmék, nyári mosó szövetek, hozzávaló belésárak, turista ingek

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ruhaszövet.

Mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Napernyők!

francia P. D. jegyű fűzők, arozfátyol, divatövök, csipke- és selyemsálók, batiszt- és csipkegallérok, nyakkendők, keztyűk, gyöngy- és bőr divattáskák, csipke-, szalag-, selymenkendők

legolcsóbb szabott árban.

Harisnyák nők, férfiak

gyermekek részére állandó nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

